

DE TRE KJEDELEDD 2 14

ODD FELLOW ORDENENS MAGASIN • 92. ÅRGANG

Den nye Storlogen 2014.

STORLOGE- MØTET 2014

SIDE 4-11

BUNTEN AV STAVER ET ELDGAMMELT SYMBOL

SIDE 18-19

THOMAS WILDEY-SEMINAR I TROMSØ

SIDE 36-37

ODD FELLOW ORDENEN — EN VERDIBÆRER

2
48

Vårt Storlogemøte er over. Delegationene har valgt den nye ledelse for Ordenen. Langtidsplanen og budsjettene for de neste fire år er også vedtatt. Skal Ordenen nå de vedtatte mål, må vi alle trekke i samme retning. Storlogens ledelse har prioritert tre hovedsatsingsområder for de neste år.

Det første er en videreføring av satsingen på kunnskap og kvalitet. Det vil bli utnevnt en kunnskapsnevnd og en Spesial Deputert Stor Sire som får oppgaven med å samordne arbeidet med denne satsingen. Den første oppgaven er å gjennomgå og oppdatere kursopplegget for alle embedsmenn i logene. De skal også forberede et felles kurs for de nye Hovedmatriarker og Hovedpatriarker som vil tiltre neste år. En del av satsingsområdet kunnskap og kvalitet, er også å videreutvikle Norsk Odd Fellow Akademi. Akademiet skal bidra både til forskning og utvikling og har allerede mange prosjekter som engasjerer interesserte søstre og brødre. Vi vet at ledelsen av logen og leiren er den avgjørende faktor for om enheten skal ha positiv fremgang og utvikling. Er det en god og engasjert Overmester, fører det også til en aktiv loge. «Den gode Overmester» er tittelen på et prosjekt som er startet i regi av Akademiet. Dette er et fellesprosjekt med den svenske Storloge og i Norge er det fem regionale grupper som deltar i arbeidet. Målet er å få frem tiltak som skal sikre at våre Overmestere løser sine oppgaver på en best mulig måte.

Styrkelse og ekspansjon er det andre satsingsområdet. For å legge ekstra vekt på dette viktige området, vil det bli utnevnt en Spesial Deputert Stor Sire som får et utvalg til støtte. Vi trenger gode tiltak for å sikre en stabil medlemsrekruttering og ikke minst fokus på å beholde medlemmene. Utvalget skal bistå nevndene for styrkelse og ekspansjon gjennom å utarbeide forslag til tiltak og hjelpemidler for å skape et aktivt miljø i logene. Videreutvikling av informasjonsmappen, informasjonsmøtet, venneaften, åpent hus og utviklingsprogrammene i loge og leir, vil de også få i oppdrag å arbeide med. Vi trenger helt klart ekstra inspirasjon og impulser for å sikre styrkelse og ekspansjon i alle våre enheter.

Synliggjøring og kommunikasjon er det tredje satsingsområdet. Dette arbeidet koordineres av Ordenens Stor Herold som også leder Storlogens Informasjonsnevnd. Utvikling av De Tre Kjedeled, Nettavisen, websidene er sammen med gjennomgang av vårt brosjyremateriell og grafiske profil, noen av de oppgaver det skal arbeides med. Vårt forhold til bruk av Facebook og andre sosiale medier er også en oppgave der vi må søke å styre utviklingen til Ordenens beste. Vi har nå oppdatert Odd Fellow Ordenens hjemmeside, oddfellow.no, med ny layout og oppdatert innhold. I den nye hjemmesiden er det lagt bedre til rette for at interesserte utenfor Ordenen lettere kan få informasjon og kontakt med oss.

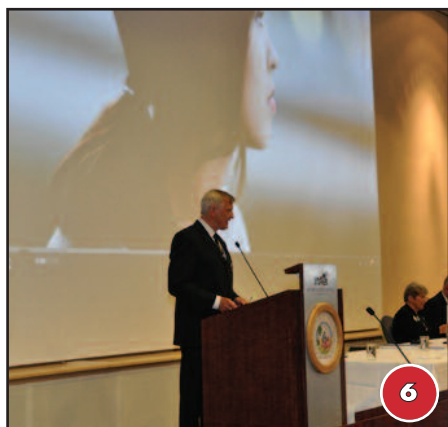
Odd Fellow Ordenen baserer sin lære og virksomhet på medmenneskelige verdier, den søker å gi medlemmene gode etiske holdninger.

En god Odd Fellow skal kjennes på sine holdninger og handlinger i dagliglivet og vise at Ordenens etikk er mer enn teori. Vi blir vurdert og bedømt ut fra om vi makter å omsette verdiene i praksis. Om vi viser gjensidig respekt, er tolerante, viser omsorg og om vi makter å etterleve den gylne leveregel i praksis; være mot andre som du vil at de skal være mot deg. Vi må søke ikke bare å snakke om Ordenens verdier men også søke å leve etter disse.

Jeg ønsker alle søstre og brødre en lang, god og solfylt sommer.

*Med broderlig hilsen i
Vennskap, Kjærlighet og Sannhet*

Morten Buan
Stor Sire

6

10

22

INNHold 2/14

STOR SIRE HAR ORDET	2	ODD FELLOW MYNT FRA 1795	28
INNHoldSFORTEGNELSE	3	SAMUEL JOHNSSON	30
DEN NYE ORDENSLEDELSEN 2014	4	ARVE LØNNUM	33
STORLOGEMØTET 2014 – SAKENE	6	OM HUNDEFØRERUTDANNING	34
STORLOGEMØTET 2014 – STEMNINGEN	10	THOMAS WILDEY-SEMINAR I TROMSØ	36
STORLOGEMØTET 2014 – INTERVJUER	12	INVITASJON TIL SEMINAR	38
TANKER I HVERDAGEN	13	DEP STOR SIRE REFLEKSJONER	39
NY LEIRFORENING I VESTFOLD	14	PUBLIKASJONER FRA AKADEMIET/ORDENEN	40
CHARTERMEDLEMMER/CHARTERBREV	16	STATISTIKK OG QUIZ	41
BUNTEN AV STAVES – ET GAMMELT SYMBOL	18	ODD FELLOW TORGET	42
DEN FRYKTELIGE VIRKELIGHET	20	ODD FELLOW UTSTYR	44
MIRAKLENES ÅR – 1814	22	REDAKTØRENS HJØRNE	46
PRESENTASJON DISTRIKT 11 SØSTRE	24	VIKTIGE TELEFONER	47
PRESENTASJON DISTRIKT 11 BRØDRE	26	MARCUS AURELIUS – KEISER OG FILOSOF	48

3
48

28

30

36

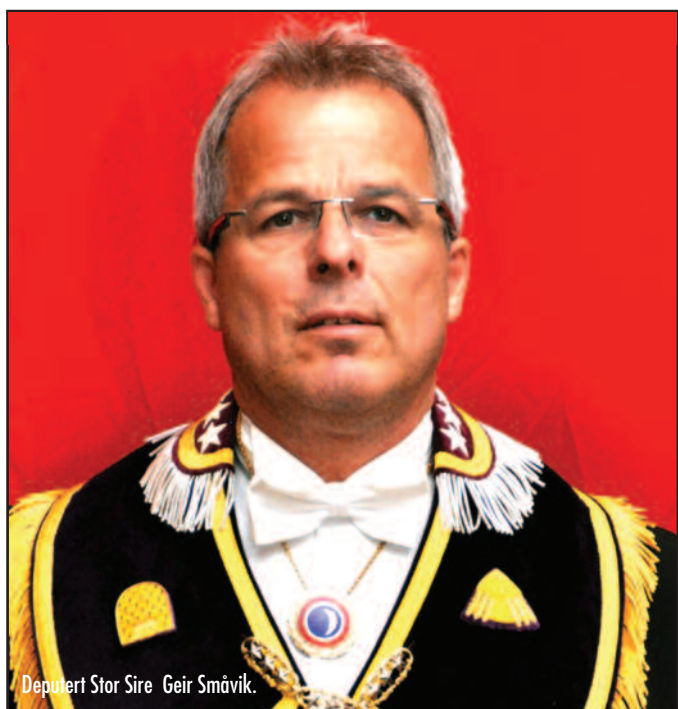
Stor Sire Morten Buan.

Deputert Stor Sire Toril Grundtvig Skaugard.

DEN NYE ORDENSLEDELSEN 2014-2018

TEKSTER TIL STORLOGEMØTET:
KJELL-HENRIK HENDRICHSEN
FOTO: ERLING NORDSJØ
OG BJØRN ARILD JOHNSEN

Deputert Stor Sire Geir Småvik.

Stor Sekretær Svanhild Sandem.

Stor Sekretær Steinar D. E. Jansen

Stor Skattmester Vivi S. Uhre.

Ved Storlogemøtet velges Storlogens valgte Embedsmenn og to lovfestede nevnder, nemlig Nominasjonsnevnd og Storlogens Domsutvalg. Nominasjonsnevndens innstilling til kandidater ble presentert i De Tre Kjeleledd nr. 1/2014. Etter gjeldende prosedyre ble Nominasjonsnevndens innstilling presentert på Storlogemøtets første dag (fredag 13. juni 2014). Ved 2. gangs nominasjon (lørdag 14. juni) ble det åpnet for benkeforslag. Vi skal her gjengi hva som skjedde ved 2. gangs nominasjon og valg.

STOR SIRE

Morten Buan var nominert. Ingen andre forslag fremkom. Morten Buan ble enstemmig valgt til Stor Sire.

DEPUTERTE STOR SIRER

Karin Lilleskare hadde trukket

sitt kandidatur grunnet helseplager 2. gangs nominasjon ga to kandidater:

- Tove Aalborg 49
- Toril Grundtvig Skaugaard 51

Toril Grundtvig Skaugaard ble valgt til søster Deputert Stor Sire. Morten Søråa var nominert. 2.

gangs nominasjon ga tre kandidater:

- Per Arilde Nesje 31
- Geir Småvik 54
- Morten Søråa 15

Geir Småvik ble valgt til bror Deputert Stor Sire.

STOR SEKRETÆRER

Svanhild Sandem var nominert. Ingen andre forslag fremkom. Svanhild Sandem ble valgt til søster Stor Sekretær ved akklamasjon.

Steinar D. E. Jansen var nominert. Ingen andre forslag fremkom. Steinar D. E. Jansen ble valgt til bror Stor Sekretær ved akklamasjon.

STOR SKATTMESTERE

Vivi S. Uhre var nominert. Ingen andre forslag fremkom.

Vivi S. Uhre ble valgt til søster Stor Skattmester ved akklamasjon.

Paal Østmoe var nominert. Ingen andre forslag fremkom. Paal Østmoe ble valgt til bror Stor Skattmester ved akklamasjon.

NOMINASJONSNEVND

Harald Thoen var nominert som nevndens formann. 2. gangs nominasjon ga to kandidater:

- Harald Thoen 29
- Per Arne Vidnes 70

Per Arne Vidnes ble valgt til nevndens formann. Ettersom Per Arne Vidnes ble formann, ble hans foreslåtte plass som varammann ledig. Til varamedlem for nevndens leder ble Dag Virik

nominert. De øvrige nominerte med personlige varamedlemmer ble valgt ved akklamasjon. Nominasjonsnevnden fikk denne sammensetning med medlemmer og personlige varamedlemmer:

- Per Arne Vidnes – leder
- Dag Virik – vara
- Bjørn Olav Strømmen
- Oddbjørn Aalmo – vara
- Svanhild Ljosland
- Rigmor Tou – vara
- Odd Abbedissen
- Erling Nordsjø – vara
- Sylvi K. H. Tollefsen
- Ellen Birkeland – vara
- Thor Gunnar Eliassen
- Bjørn-Erik Hansen – vara
- Selle Marie Horntvedt
- Solveig Marie Juvkam – vara

STORLOGENS DOMSNEVND

Ved 2. gangs nominasjon var det ingen forslag til endringer i nominasjonen. Domsnevnden for 2014 til 2018 er sammensatt slik med medlemmer og personlige varamedlemmer:

- Jon Erik Holm – leder
- Tove Aalborg
- Anne Marie Ødegaard –vara
- Elisabeth Ringen
- Elna Kjær Meyer – vara
- Anne K. Arenås
- Kjellaug Vollen – vara
- Hans Sverre Sjøvold
- Tom Benkestok Schultz – vara
- Ragnar Morken
- Knut Borgen – vara
- Gaute Solberg
- Kjell Våge – vara

Stor Skattmester Paal Østmoe.

HVA BEHANDLET STORLOGEMØTET 2014?

Går man gjennom protokollene fra de 22 Storlogemøter som har funnet sted før det 23. Storlogemøtet nå i juni 2014, finner man at gjennom historiens øye kan sakene se anderledes ut i ettertid enn hvordan de ble vurdert da de enkelte møter ble holdt. Et klart trekk og ønske ved dette møtet er å fjerne fra sakskartet detaljer og det man kan kalle uvesentligheter. Storlogemøtet skal trekke opp de store linjer for fremtiden og bevare Ordenens særegenheter. Fra redaksjonens side skal vi her forsøke å trekke frem det som er de viktige sakene i dette møtet.

LOVKOMITEENS BELÆRING

Før arbeidet med de mange foreliggende forslag, kom formannen Jon Erik Holm, med en grundig gjennomgang av Lovkomiteens arbeid, og med noen refleksjoner om forslagene som foreligger. Han pekte på at det lov- og forskriftsverket som foreligger etter Storlogemøtet på skriftlig grunnlag i siste periode, er systematisert noe annerledes enn tidligere. Det man ønsket å utvikle var en lovtekst med mer prinsipielt innhold, mens forskrifter og rundskriv skulle gå mer konkret til verks. Forskrifter og sirkulærer er det Storlogens embedsmenn som har ansvaret for. Derfor er det viktig at de forslag til lovverket ikke har preg av forskriftsbestemmelser og rundskriv. Derfor bør ikke forslag til forandringer i lovverket gjøres med utgangspunkt i bare en enkelt sak eller i forhold som kun gjelder en enkelt loge.

Han pekte videre på at en del av forslagene til Storlogemøtet hører mer hjemme i forskrifter og rundskriv enn som mer prinsipiell lovtekst.

NY NOMINASJONSPROSESS

Det kom ganske mange og til dels kraftige reaksjoner på bruken av benkeforslag i Storlogemøtet i 2010. Også i tidligere Storlogemøter er bruk av benkeforslag blitt kritisert. Årsaken er at benkeforslag umiddelbart foran valg kan få preg av improvisasjon og kupp. Årets Storlogemøte er det siste hvor benkeforslag av denne typen vil forekomme. Den nye ordning forutsetter at Nominasjonsnevndens forslag til kandidater skal foreligge senest 1. november året før Storlogemøtet. De som ønsker å fremme alternative forslag, må gjøre det gjennom ved å sende forslaget gjennom sitt Distriktsråd innen 1. mars i det året Storlogemøtet skal holdes. På denne måte vil **alle foreliggende forslag** være kjent i god tid før selve Storlogemøtet. Denne nominasjonsprosessen hindrer ikke at det kommer flere forslag, men det fjerner misnøyen med at ikke alle forslag er kjent på forhånd. Dermed kan alle kandidater blir vurdert på lik linje og nødvendige informasjonen foreligge før valg.

KASSEREREMBEDET FALLER BORT BÅDE I LOGE OG LEIR

Også Odd Fellow Ordenen merker de store forandringer i teknologi og data. Ikke

Øverst: Torill Evjen Solli ved registreringsskranken før delegater går inn i salen som sees til høyre i bildet.

Nederst: Delegatene har tatt plass i forhandlingssalen, dørene er stengt og de voktes av søster og bror Stor Vakt.

Øverst: Det er en krevende oppgave å lede en så stor forsamling, et krevende møte og en betydelig saksmengde. Til dette vervet ble valgt Storrepresentant Kari Belgum og Storrepresentant Snorre Østlund.

Nederst: Her ser vi delegatene under en votering. Bildet viser klart at det både er røde neistemmer og grønne jastemmer. Det er viktig at delegatene stemmer etter sin overbevisning. Delegater i et Storlogemøte møter med ubundet mandat.

minst som en følge av at alle Ordensenheter nå bruker dataprogrammet Focus, er mye av innholdet i embedet som Kasserer i leiren falt bort. Storlogemøtet vedtok at dette embedet opphører ved neste valg. Det er i det hele tatt en god del drøftelser om sammensetninger av det

valgte kollegiet både i loge og leir. Disse følger gjerne to linjer. Det ene er de forandringer som begrunnes med den teknologiske utvikling. Den andre er de forandringer som begrunnes med etisk og rituell vektledning.

Det er også en rekke andre forslag om

mulige embeder. De fleste følger det teknologiske spor. I alle loger og leire er det behov for folk som mestrer datateknologi. Det leder tanken hen på et embede for en webmaster. På samme måte er alle organisasjoner avhengig av kommunikasjon og informasjon. Da dukker embede som

heroldt opp. Vår nåværende embedsstruktur med OM, UM, Sekretær Skattemester og Kasserer stammer fra Ordenens først år omkring 1820. Når man nå ser at det skjer forandringer, bør ikke de begrunnes ut fra øyeblikkelige forandringer og improvisasjoner, men sees i et lengre tidsperspektiv.

CEREMONIMESTER SKAL VELGES

Ceremonimester skal fra valgene i 2015 velges som en del av en loges Embedskollegium. Dette er en utvikling vi også ser i andre land. Dette er en interessant utvikling som på ingen måte har noen teknologiske begrunnelse. Begrunnelsen er at CM ansees – og med rette – som helt sentral i Ordenens rituelle arbeid. At CM velges betyr lite for CMs funksjon. Derimot ønsker forslagsstillerne – og det er mange loger og DSS – å heve embedets status og anseelse. På den annen side er det fortsatt like viktig at CMs kompetanse i det rituelle arbeid fremheves.

I drøftelsen omkring om Ceremonimester skulle være et utnevnt eller et valgt embede, ble også andre embeder trukket inn. Det forelå forslag til at også Kapellanembedet skulle bli et valgembede. Begrunnelsen for dette fulgte de samme linjer som i drøftelsen om CM, nemlig at Kapellanembedet står sentralt i en loges etiske fostring. Motargumentet er ikke å trekke i tvil Kapellanembedets viktighet og betydning, men at

Kapellanens funksjon måtte utredes og eventuelt modnes før et slikt vedtak fattes. Dermed blir Kapellanembedet fortsatt et utnevnt embede.

TIDSPUNKT FOR VALG AV NEVNDER

Ordningen til nå har vært at valg av Embedskollegier skjer lenge før valg av nevnder.

Dette medfører at nevndene kommer i gang med sitt arbeid lenge etter at Kollegiet har startet sitt arbeid. Dette kan skape uheldige og ineffektiviserende perioder. Storlogemøtet vedtok derfor at valg av embedsmenn og nevnder skjer samtidig.

RAMMER FOR LEIRARBEIDET

De siste fire årene har vært brukt til en betydelig utprøving av rammene omkring

leirarbeidet. I perioden det også blitt arrangert to landsomfattende møter for nyvalgte Hovedmatriarker og Hovedpatriarker. I tillegg har det vært holdt en omfattende skriftlig evaluering av revitaliseringen som viste en overveldende støtte for tiltaket. Kunnskapsnevnden hadde fremmet syv delforslag basert på evalueringen fra Distriktene, og de valgte Storeembedsmenn stilte seg bak forslaget.

Etter en kort drøftelse, ble alle syv punktene vedtatt. Dette betyr at alle tiltakene i prøveperioden nå skal gjennomføres fullt ut i alle leire.

DEN HØYE SANNHETS GRAD FOR REBEKKASØSTRE

Det er usedvanlig at det vedtas å innføre

Øverst på forrige side: Dronningsalen på hotellet er ombygget til en flott logesal.

Nederst på forrige side: Delagetene er ute i en pause og trekker luft. Været under Storlogemøtet var ganske enkelt praktfullt.

Øverst på denne side: Fire Rebekkasøstre fra Hordaland i en «korridorsamtale» – fra venstre Storrepresentant Aina Mathisen, Storrepresentant Helene Johanne Oksholen, Stor Vakt Eva Strandenes og DSS Grethe Evelyn Isdahl.

Under: Stor Sire takker den tekniske arrangementkomite for innsatsen. Fra venstre Stor Arkivar Knut Aslak Wickmann, SDSS Randulf Meyer, Storrepresentant Bjørn Arild Johnsen og Intendant Rune Wennevold.

en ny grad i vår Orden. Det var derimot ganske vanlig i Ordenens første år da gradsystemet skulle etableres i USA. Da Thomas Wildey kom til USA i 1817, hadde han med seg de enkle gradene som ble brukt i de vertshuslokalene som logene leide seg inn i. Allerede i 1820 fikk Wildey og hans folk tilgang til de gradene som Manchester Unity hadde arbeidet med fra 1813. Dette gradsystemet ble felles for Ordenen i England og USA fram til bruddet i 1841. De norske Rebekka-gradene ble skrevet av daværende OM Samuel Johnson i 1909 og ble approbert av Den Danske Storloge og Stor Sire

Petrus Beyer. Det gradinnholdet som nå erstatter den tidligere, begrunnes med at den nye grad både samsvarer mer med Innvielsen, Det Gode Vennskaps Grad og Den Edle Kjærlighets Grad. Det har tidligere vært flere forsøk på å gjøre forandringer. Denne gang startet det hele med et prosjekt i regi av Norsk Odd Fellow Akademi. Etter dette har den nye grad blitt utprøvet og kommentert i svært mange Rebekkaloger og Rebekkadistrikter. På Storlogemøtet ble graden fremvist for de stemmeberettigede Rebekkasøstre i endelig versjon og med tilhørende musikk. Etter fremvisning og kom-

mentarer ble forslag til vedtak satt til votering. Den nye graden fikk enstemmig tilslutning.

REVIDERTE VETERANTILDELINGS-CEREMONIER FOR BRØDRENE

De fire Veterantildelingsceremoniene ved henholdsvis 25, 40-, 50- og 60-års medlemsskap har lenge hatt behov for noen supplement. Forandringene er todelt og er gjennomgående i alle fire ceremonier. Det første gruppe forandringer er en redegjørelse for de symboler som knytter seg til Veteranjuvelen. Alle som har sett nøyer på juvelene vil se at alle fire er forskjellige. Nå er det gitt en redegjørelse for forskjellene i de ulike Juvelene og dere symbolske betydning. Den andre forandringen kommer som en konsekvens av den stadig større vektledning av Odd Fellow Ordenen som en etiske verdibærer. Gjennom alle fire seremonier legges det nå en etisk rød tråd med tilhørende belæring. Storlogen har i den senere tid brukt de nye Veteranteremoniene i sine tildelinger. De nye Veterantildelinger vil gi alle en god innføring i den symbolske betydning av Juvelen, og en etiske belæring bygget på tidløse etiske verdier.

Før den høytidelige åpning av Storlogemøtet må salen som skal brukes innvies til Ordensbruk. Salen hotellet hadde stilt til disposisjon av stor, flott og meget velegnet. Stor Arkivar Knut Aslak Wickmann hadde med seg en profesjonell stab på den arrangementstekniske side som klarte å utføre sitt arbeid ut fra det gamle motto: «Være, men ikke å synes.» Etter innvielse av salen, som startet kl. 13 fredag 13. juni, startet møtet på tradisjonell vis slik vi kjenner det i vår Orden. Salen rommet med letthet og eleganse de om lag 200 deltakerne fra inn- og utland. Etter åpningen og Stor Sire Morten Buans velkomsttale, ble møtet midlertidig lukket og gjenåpnet søndag 15. juni kl. 1030 for installasjon av Storlogens valgte embedsmenn og de andre rituelle oppdrag som tilligger møtet.

DE LANGE DAGER

Etter den rituelle åpning gikk alle til forhandlingssalen. Forhandlingene startet kl 16 med de nødvendige formalia og to møteledere ble valg. Det ble Kari Belgum og Snorre Østlund, begge fra Oslo som profesjonelt og sikkert ledet forhandlingene gjennom et tettepakket program. Fredagen besto i stor utstrekning av å godkjenne alle de rapporter som skal behandles i et slikt møte. Det var en tindrende klar forutsetning fra møtelederne at alle delegatene hadde satt seg godt inn i alt stoffet. Dermed ble det en god fremdrift i møtet, noe som skulle vise seg å være helt nødvendig får å nå gjennom det tettepakke programmet.

Både lørdag 14. og søndag 15. juni ble møtet satt kl. 0830. Hver dag ble åpnet med en etiske refleksjon. Den første dagen sto Stor Kapellan Ole-Johan Bay Gundersen for denne, og den andre dagen Stor Redaktør Kjell-Henrik Hendrichs. På lørdag var det satt av separate sesjoner for brødre og søstre. Da behandles de rituelle saker som brødre og søstre ikke har felles.

SÅ SENKES SKULDRENE EN STAKKET STUND

Etter 2. gangs nominasjon og valg som alltid er fylt av visse spenninger, kunne forsamlingen lørdag kveld kle seg i galla og først gå inn i forhandlingssalen som var omgjort til konsertsal. Jan Helge Østerhagen hadde fått samlet en kvintett av fremragende musikere som fremførte Wolfgang Amadeus Mozarts betagende klarinettkvintett i A-dur (KV 581). Dette sene verket av Mozart er det mange som ser på som et av hans mest modne og vakre verk. Denne musikken kunne virkelig gi «hvile for trette sinn fra dagens gjerning». Deretter gikk vi inn til et festbord hvor den gjenvælte Stor Sire Morten Buan var vert, godt ledsaget av

GJENNOMFØRINGEN

Et Storlogemøte er et stor arrangement som krever års planlegging. Det har vært avholdt Storlogemøte på Sundvolden hotell også før. Men nå er hotellets kapasitet en helt annen enn tidligere. Stor Sekretær Steinar Jansen var tidlig ute for å sjekke kapasitet og hotellets muligheter for å ta arrangementet.

sine to viseverter, de to avtroppende Deputerte Stor Sire som heller virket opprømte over at de nå skulle få mer tid til privat bruk.

Distrikts Stor Sire Tom B. Schultz skulle sette uttrykk på inntrykk gjennom fire år og takke for seg og på vegne av de mange DSSer som nå trer tilbake. Det gjorde han på en sprudlende, gjennomreflektert og poengfylt taleslik at man igjen

kunne se at retorikk verken er en glemt kunst eller lar oss uberørt.

Men kvelden ble for de fleste ikke for lang. For dagen etter var ikke en hviledag, men sto klar med krav om ny innsats.

NY INNSATS VENTER

Klokken 8.30 søndag morgen var det igjen full fart for siste dag. Nå ble det tid for hilsener og det yngste innslaget i årets

AV STORLOGEMØTET 2014

møte. En av deltakerne på UNP i 2013, Sofia Int'Veen, holdt et innlegg om hennes refleksjoner om «Den Gyldne Leverage» slik den skal fungere i dag og i fremtiden. For de mange som har levd med denne reglen i mange år, er det betydelig forfriskende og fornyende å være hva unge mennesker tenker omkring disse «varige verdien». Selv om en verdi er aldri så varlig, skal den til enhver tid prøves ut i en ny tid og i nye sammenhenger.

Under den rituelle avslutning fikk alle avtroppende Storembetsmenn som er berettiget til det, tildelt Storlogen Erkjentlighetstegn.

I denne sammenheng ble også den eu-

ropeiske Stor Sire, Lars Fryklund, tildelt Storlogens Erkjentlighetstegn. Begrunnelsen for tildelingen er at Lars Fryklund var en drivende kraft bak opprettelsen av Svensk Odd Fellow Akademi, noe som også Norge har nytte godt av.

Og i dette møtet holdt Stor Sire Morten Buan sin avslutningstale hvor han summerte opp hva Storlogemøtet hadde fått av vedtak og hvilken rekke av utfordringer som ligger foran hele Odd Fellow Ordenen i Norge. Mye av innholdet finnes igjen i det intervjuet De Tre Kjedeledd har med Stor Sire etter Storlogemøtet.

Og så var det hjemreise for om lag 200 møtedeltakere som reiste med mange inn-

trykk, med nye innsikter, vedtak som de var glade for og vedtak som ikke gikk helt etter eget ønske. Men nå har Storlogemøtet 2014 gitt sine klare påbud og retningsvalg som skal følges opp og gjennomføres i den kommende fireårsperiode.

BILLEDTEKSTER:

Øverst forrige side: DSS Tom B. Schultz takker Stor Sire for fire inspirerende år.

Nederst forrige side: Europeisk Stor Sire Lars Fryklund taler til forsamlingen ved Festmiddagen. Lars Fryklund ble under Storlogemøtets siste dag tildelt Storlogens Erkjentlighetstegn. Denne heder gis sjelden til utenlandske Odd Fellows.

Til venstre denne side: Den gjenvälgte søster Stor Sekretær Svanhild Sandem sammen med den nyvalgte Deputert Stor Sire Toril Grundtvig Skaugaard og dennyvalgte Stor Skattmester Vivi S. Uhre.

Til høyre denne side: Stor Kappelan Ole-Johan Bay Gundersen holder sin etiske refleksjon. Dette møtet ble preget av flere etiske refleksjoner og mer kulturelt innhold enn det som har vært vanlig tidligere.

Eks Rådspresident Lillemor Johnsen (1929-2014)

Lillemor Johnsen ble født i Lillestrøm 24. mars 1929. I dette området vokste hun opp, fikk sin utdanning og avla Eksamen Artium på engelsklinjen i 1948. Språk var en av hennes store interesser og hun studerte både fransk og italiensk, noe som var svært nyttig i hennes mangeårige arbeid innen shipping. Før hun ble fanget av shipping, var hun ansatt både i Televerket og Forsvarets Etterretningstjeneste.

Av frivillig virksomhet var hun fra oppveksten av ivrig med i speiderbevegelsen. Som ungdom under 2. verdenskrig forsto hun raskt hva et godt forsvar betydde. Dette skapte et engasjement både for Heimevernet og virksomheten i Norges Lotteforbund. Hun ble æresmedlem i Norges Lotteforbund i 1986. Hun mottok hedersbevisninger for både norsk og nordisk heimevernsarbeid.

I 1968 – da hun var 39 år – ble hun Innviet i Rebekkaloge nr. 9 Caritas. Raskt ble hun trukket inn i denne loges arbeid, og ble valgt til Undermester i 1979. Hun ble Overmester, men ikke i Rebekkaloge Caritas, men i den nyinstituerte Rebekkaloge nr. 63 Sinceritas som så dagens lys 25. april 1981.

Denne logen ble hennes spesielle hjertebarn.

Da Rebekkaleiren ble opprettet, engasjerte hun seg også i leirarbeidets særegne virksomhet. Hun var medlem av Rebekkaleir nr. 1 Oslo og ble denne Rebekkaleirens Hovedmatriark i 1991. Etter dette ble hun i 1993 valgt til Deputert Rådspresident og i 1997 til Rådspresident, et embede hun hadde frem til Storlogemøtet i 2001 da søstre og brødre fikk felles Ordensledelse.

I 2008 fikk hun Den Europeiske Storlogegrad – Visdommens Grad – et år etter at den Europeiske Storloge ble instituert i Oslo i 2007.

Som det utpregede organisasjonsmenneske Lillemor Johnsen var, kunne hun sikker ha fått dekket alle sine behov for organisasjonsaktiviteter i de mange virksomheter hun allerede var engasjert i. Det som trakk henne til Odd Fellow Ordenen var neppe det organisatoriske, men det etiske og Ordenens verdier og budord. Alle som kjente henne kan fortelle at hun var usedvanlig vennekjær og trofast mot sine venner. Venn-

skapene var ikke flyktige «døgnfluer», men langvarige og dype relasjoner som ble omhyggelig pleiet i alle livets skiftende vinder. Hun hadde betydelige og dype refleksjoner om vennskapets karakter, noe som preget hele hennes livsførsel. Likeledes hadde hun et varmt og åpenhjertig forhold til sin families mange ledd.

Odd Fellow Ordenen har mistet den sist fungerende Rådspresident og en brennende og dedikert Rebekkasøster. Hennes formelle Ordensfortjeneste er stor. Men større enn dette er at hun i sitt sivile liv levde ut Ordenens verdier og budord på en forbilledlig måte.

Lillemor Johnsen døde fredfullt om morgenen 16. mai 2014

Vi lyser frem over Lillemor Johnsens minne.

Morten Buan
Stor Sire

Kjell-Henrik Hendrichs
Stor Redaktør

TANKER I HVERDAGEN

DSS Margarethe Langfeldt.

Foto: Jon Esben Johnsen

I Ulvik på ettervinteren kom jeg innom en keramiker som lager krus med Olav H. Hauge-sitat. «Det gjeng an å leva i kvardagen og» stod det på et av krusene. Helt umiddelbart fløy det gjennom hodet mitt at ja, det er tider da jeg har hatt stort ønske om at hverdagen måtte bli en grå, enkel dag uten krav til meg – da alt kunne gå på autopilot. I tiden som fulgte, dukket sitatet opp igjen og igjen. Livet består for det meste av hverdager, men hvilke hverdager, hva slags hverdager? Sitatet satte i gang et tilbakeblikk på levd liv med utallige hverdager bestående av små og større gleder der behovet for dager på autopilot heldigvis var unntakene.

En hverdag som har satt spor etter seg, var da jeg på vei til hytta kom forbi en gutt i 4-5 års alderen som klatret i en ca 2 meter høy fjellskrent. Da jeg passerte utbrøt han henrykt «Tenk, tenk at det er meg som klatrer her!» Hans umiddelbare uttrykk av glede over mestring og opplevelse har jeg tatt med meg videre og mange ganger har jeg kunnet gjøre det om til «Tenk, tenk at det er jeg som opplever dette!»

Etter en periode som DSS er det naturlig å ha et tilbakeblikk på hva mine 38 år som Rebekkasøster har betydd for meg – og hva har det gjort med meg. Min første opplevelse av en logesal sitter fortsatt i – jeg så meg rundt på veggene og lurte på hvor de hadde klokken. Kravet til å passe tiden hadde satt sine spor. De fleste lokalene jeg pleide å ferdes i, hadde jo en klokke. Et av mine fadderbarn uttrykte sin opplevelse av det å være i logen som et friminutt – et sted hvor en kunne senke skuldrene, og koble ut hverdagens krav. Det har jeg virkelig opplevd – logesalen er et fristed, et sted hvor jeg kan lytte, kan formidle, et sted hvor jeg kan nyte og også får muligheten til å yte. I den sammenhengen er ja et viktig ord!

Mine år som Rebekkasøster har gitt meg mye glede, men har

også stilt krav til meg. Krav som har ført til at jeg måtte strekke meg, noen ganger strekke meg lenger enn jeg egentlig mente jeg kunne være i stand til. Jeg har i alle fall fått muligheten til å prøve meg i ulike sammenhenger – kan hende med vekslende resultat, men jeg har hele veien lært og ikke minst erfart. Utallige ganger har jeg kunnet si til meg selv «Tenk, tenk at det er jeg som opplever dette!».

Når jeg ser meg omkring i loge og leir tenker jeg ofte at deg og deg og deg ville jeg ikke blitt kjent med om det ikke hadde vært for at vi har det til felles at vi har sagt ja til å være med i Ordenen. Det å besøke andre loger i eget distrikt, i andre distrikt og også i andre land, er en opplevelse. Det er så mye vi slipper å forklare, vi blir bare godtatt som den søsteren vi er, kontakten og tilliten er der umiddelbart. Vi har en felles plattform som gjør forklaringer unødvendig.

Det å kunne være på møter i loge og leir, betyr mye for meg. Det å være sammen med kjente og ukjente søstre er viktig for meg. Derfor er det et tankekors at jeg ikke klarer å få så mange nye søstre som jeg kunne ønske meg. Ungdomsundersøkelsen gir meg en del stikkord, utfordringen min er å gjøre bruk av dem. Beskrivelsen av generasjonene etter meg som ble beskrevet i Akademiets årbok 2013 med bl.a. ekstremgenerasjonen ga meg absolutt noen aha-opplevelser. Jeg vet jeg har en god vare å tilby, jeg erkjenner at jeg er en for dårlig tilbyder/selger. Verktøyet er der på mange måter, men jeg er kanskje ikke god nok til å bruke det. Kanskje er jeg ikke modig nok, kanskje er jeg fortsatt for mye preget av opplevelsene i de tidligste logeårene mine da minst mulig skulle fortelles om logen og hva Ordenen stod for. Det er på høy tid å kvitte seg med restene av den holdningen.

Jeg tar for meg Olav H. Hauges «Kvardag»

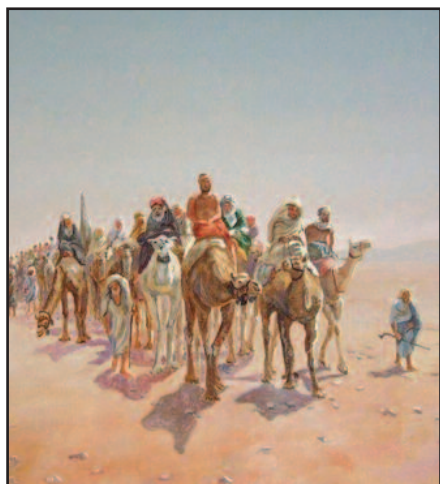
*Dei store stormane
har du attum deg.
Då spurde du ikkje
kvi du var til,
kvar du kom ifrå eller kvar du gjekk,
du berre var i stormen,
var i elden.
Men det gjeng an å leva
i kvardagen og,
den grå stille dagen,
setja potetor, raka lauv
og bera ris,
det er så mangt å tenkja på her i verdi,
eit manneliv strekk ikkje til.
Etter strævet kan du steikja flesk
og lesa kinesiske vers.
Gamle Laertes skar klunger
og grov um fiketrei,
og let heltane slåst ved Troja.*

Jeg har nok de store stormene bak meg, og jeg kjenner gleden ved å være i den grå stille dagen – som slett ikke er dager preget av autopilot, men der små og store gleder dukker opp og hvor utfordringer så absolutt finnes. Det er mye å tenke på og det er fortsatt oppgaver å bruke kreftene på. Heltene får utkjemp sine store slag. Jeg vil prioritere de nære utfordringene. Blant disse utfordringene er det å få nye søstre i logen. Det er på høy tid at ord blir til handling!

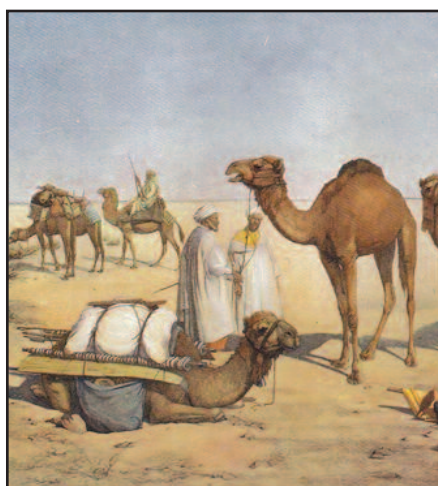
Tekst; DSS Margarethe Langfeldt

SPENNENDE NYE TRENDER I LEIRDANNELSEN

Leirinstitusjonen kom til Norge i 1919. Leir nr. 1 Norge ble i hovedsak opprettet for at det formelle grunnlaget for opprettelse av en norsk Storloge skulle komme på plass. Etter at leir nr 1 Norge ble instituert 3. november 1919, skulle det gå 33 år før den neste leir, leir nr 2 Varde ble instituert, denne gang i Stavanger. Etter dette har det vært mange, spennende utviklingstrekk.

bekkaleire sett dagens lys. Det var nok en utvikling som de første matriarkene – og Ordensledelsen for øvrig – knapt hadde våget å drømme om.

SVENSK NYSGJERRIGHET I 1990-ÅRENE

I 1990-årene begynte daværende svensk Stor Sire, Arne Beckman, å spørre seg om leirinstitusjonen i Europa hadde mistet noe av sitt opprinnelig innhold på veien fra USA. Dette hadde nok uroet en del nordiske Odd Fellows i arbeidet fra tilbake i 1970-årene. Blant annet ble det utført et arbeid av en tremannskomite hvor den norske Deputert Stor Sire Leif Wilhelm Tuman var med sammen med den senere svenske Stor Sire Dag Wallén og den danske Stor Sekretær Walther Holm. Det medførte at man startet med å se nærmere på de gamle kilder i USA fra 1827 og fremover. Slikt arbeid er alltid vanskelig fordi man lett ser fortiden med egne briller på. Men oppdagelsen i disse studiene var at man oppdaget at Odd Fellow Ordenen hadde to rituelle univers; et logeunivers og et leirunivers som på alle måter var meget forskjellige. Det er mulig at det var i dette arbeidet at en av inspirasjonene til å danne en Rebekkaléir vokste frem.

NOE NYTT STARTER I SALTEN OG SPRES VIDERE

I 2005 skjer det noe nytt i Bodø idet et

distrikt får opprettet to Odd Fellow leire. Formelen med ett distrikt og én leir hadde stått urokket i mange år. Og ikke bare skulle det være ett distrikt for å danne en leir, men også minst fem loger.

Med instituteringen av Odd Fellow leir nr 24 Salten 27. mai 2005 ble denne formelen sprengt. Det ble to leire i Odd Fellow distrikt nr 13 Salten. Kanskje så ingen for nesten ti år tilbake at dette var opptakten til noe nytt med to leire i et distrikt. Vi ser nå at dette skulle vokse som en lavine.

- 9. mars 2009 ble Rebekkaléir nr 24 Vestavind instituert som den andre i Rogaland.
- 17. september 2009 ble Odd Fellow leir nr 25 Glomma instituert på Romerike.
- 4. september 2010 kom Rebekkaléir nr 25 Hornelen i Sogn og Fjordane
- 12. oktober 2013 kom Odd Fellow leir nr 26 Arkipel i Lofoten.
- 16. november 2013 kom Odd Fellow leir nr 27 Homborside i Grimstad
- 14. januar 2014 kom Rebekkaléir nr 26 Jarlsberg i Horten.

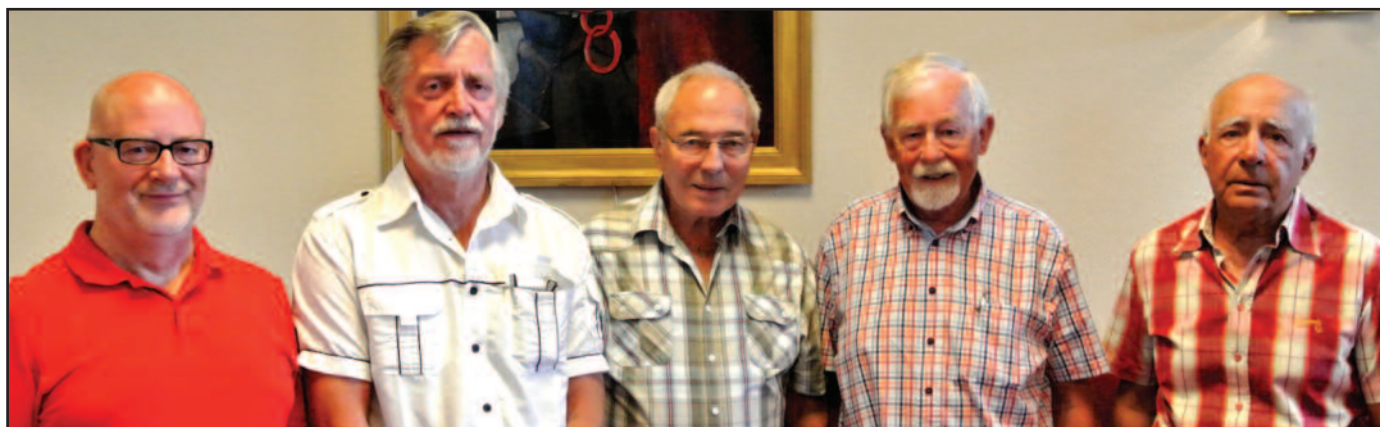
NYBROTT I VESTFOLD

Rebekkaléir nr 26 Jarlsberg kom som en rakett. Den falt som et modent eple, og dekker den nordre del av Vestfold. Men nå skjer det også noe annet og uventet, nemlig at patriarkene i Vestfold har dannet Leirforening Midgard. Planen er en ny Odd Fellow leir med sete i Horten omkring september 2015. DTK har hatt en samtale med formannen og sekretæren i

I de første 33 årene fra 1919 til 1952 var leir nr 1 Norge en vandreleir som hadde leirslagninger over hele landet. Etter hvert som det kom nye leire, ble også disse vandreleire. Dette la et voldsomt arbeid og reisevirksomhet på valgte og utnevnte embedsmenn. I tillegg var reisevirksomheten forbundet med store reiseutgifter. Leir nr 3 Patria i Bergen ble instituert i 1958, og frem til 1964 var det etablert hele ti leire. Tredve år etter – i 1995 var tallet kommet opp i 22 fordelt over hele landet. Nå finnes det i praksis leire som dekker hele landet.

REBEKKALEIREN – EN ORDENSSUKSESS

26. april 1980 ble den første Rebekkaléir nr 1 Oslo, instituert i Oslo. I løpet av seks år var hele ti Rebekkaléire instituert over hele landet. Og i 1997 hadde tyve Re-

STYRET I DEN NYE LEIRFORENINGEN MIDGARD I VESTFOLD, FRA VENSTRE: Alf Robert Johansen, sekretær; Asmund Grødahl, kasserer; Thor Frebergsvik, formann, Rolf Tue, nestformann, Ole Romdahl, materialsvarlig, Foto: Alf Robert Johansen

Leirforeningen, Thor Frebergsvik og Alf Robert Johansen om fremdriften og begrunnelser. De forteller at Leir nr 8 Vestfold har om lag 450 patriarker, men at fremmøteprosenten ligger på om lag 15. Allerede nå har Leirforeningen hatt over 70 patriarker på sine møter. Leiren må derfor sees i et dynamisk perspektiv. Sannsynligheten er at fremmøte i den gamle og nye leir til sammen vil bli betydelig større enn i den gamle leiren. Dette vil frigjøre krefter og fornyelse.

– Hva er de største utfordringene med å stifte en ny leir?

De fire logene i Tønsberg, Holmestrand og Horten som er med i dette arbeidet har om lag 190 patriarker til sammen. Antallsmessig er vi sikre på at det er et godt grunnlag for den nye leiren. Og vi vet at vi har mye ressurser for å skape en levedyktig og nyskapende leir. Vi er i full gang og har faktisk fra stiftelsen 25. februar i år hatt ukentlige møter for at alt skal være klappet og klart til institueringen høsten 2015.

– Har dere vurdert noe navn?

Det er kommet flere forslag. Foreningen har tatt det eldgamle, mytologiske navnet Midgard, og det endelige navnevalget blir tatt litt ut på høsten. Det vi kan si er at vi ønsker et særpreget navn.

– Har dere ambisjoner?

Ja, vi setter ikke i gang et slikt arbeid uten ambisjoner om å skape en god leir. Utstyret skal på plass, og der samarbeider vi noe med Rebekkeleir nr 26 Jarlsberg.

Men den store utfordringen ligger jo på det rituelle plan slik at vår leir kan gi noe til moderne mennesker i vår egen tid. Leiren danner jo et helt annet univers enn det logen gjør. Så vi vil gjøre det vi kan for å uttrykke leirens egenart og særegne etiske utfordringer.

– Hva tror dere om fremmøtet da?

– Vi vet jo at fremmøtet vokser når det kommer to leire i et distrikt. Det er er-

faringen fra andre steder hvor man har fått to leire. Da vil det vel bli en vennskapelig tevling med Leir nr 8 Vestfold om hvem

som får det beste fremmøtet. Det er jo i seg selv en god ambisjon.

Tekst: Kjell-Henrik Hendrichs

CHARTERBREV OG CHARTERMEDLEMMER

TEKST:
KJELL-HENRIK
HENDRICH

Chartermedlemmene og Charterbrevet i den nye Rebekkalogen Jarlsberg, fra venstre: YP Turid Tuft, Eks Storrepr. Anne Sjuls Fjeld, Storrepr. Bjørg Helene Wøllo, Stor Sire Morten Buan, Dep. HM Greta Gjerde Christiansen, Eks HM Ellinor Gro Falkenberg.

Alle loger, leire og jurisdiksjoner har charterbrev. Ordet charter har latinsk rot og betyr egentlig papir. Etter hvert ble begrepet spesialisert. I år 1215 måtte den engelske kongen, Johan uten land, undertegne «Magna Carta», et dokument som i oversettelse ble kalt «Det store frihetsbrev». Etter hvert har begrepet charter fått flere anvendelser. I Ordenssammenheng har det fått betydning av et rettighetsbrev eller en bevilling. Fra vår Ordensgrens stiftelse ble det noe av en thriller hvordan den nye loge, Lodge Washington, skulle få et gyldig fribrev eller charter som gav den enerett til å drive Odd Fellow virksomhet i USA.

RETTIGHETER OG PRIVILEGIER

Etter hvert som vi gikk fra et samfunn hvor alle kunne ta seg til rette og til et samfunn som skulle bygges på lover og regler, ble det skapt en ny mentalitet som det skulle ta mange hundre år å etablere. Den første omfattende landslov i Norge fikk vi så lang tilbake som i 1274. Den tilskrives kong Magnus VI Lagabøte. Fra da av skulle nordmenn ha samme lov og samme rettigheter for alle. Rettigheter og

plikter ble regulert ved lov og ikke ved selvtækt.

ODD FELLOW ORDENENS CHARTERSYSTEM

Vi vet ikke helt hvordan de Ordensmessige rettigheter og plikter ble regulert i de første Odd Fellow loger i England. Men det vi må ha i mente er at i de første loger sto den økonomiske hjelpefunksjonen sentral. Logemedlemsskapet innebar ret-

tigheter og forpliktelser i forbindelse med sykdom, arbeidsløshet, død og andre forhold som fellesskapet så det som sin definerte oppgave å bidra med å løse den økonomiske konsekvens av. Deretter ble logene knyttet sammen i et nettverk av charterbrev. Charterbrevet gav rettigheter og forpliktelser til de loger som hadde et slikt charterbrev. Uten et slikt charterbrev, hadde logen verken rettigheter eller forpliktelser i forhold til andre loger og deres medlemmer. Det samme systemet ble bygget opp i USA. Og det er dette systemet som gjelder den dag i dag, selv om den økonomiske dimensjonen er minimal i forhold til tidligere tider.

SELVINSTITUERING AV LOGER

I Odd Fellow Ordenens barndom både i England og USA var nok den hyppigste måte å stifte en loge på at fem medlemmer kom sammen og stiftet den uten andre for-

Stor Sire, Eks OM, OM og DSS viser frem Charterbrevet for Loge nr. 155 Munkholmen.

maliteter. Selvinstitueringen hadde den sedvanemessige forutsetning at det måtte være fem medlemmer som foretok stiftelsen. Det var dette som skjedde 26. april 1819 da Thomas Wildey og de fire andre stifterne kom sammen i vertshuset The Seven Star. Da hadde Thomas Wildey og John Welsh annonsert flere ganger for å finne frem til et tilstrekkelig antall som kunne foreta selvinstitueringen av en ny loge. Det fantes flere Odd Fellow loger i USA før 1819. Vi tror at den første kom i 1802. Disse ble selvinstituert. Etter hvert som nye delstater sluttet seg til USA, og med de enorme geografiske avstander, ble selvinstitueringen den vanlige form. Etter at en loge ble instituert begynte arbeidet med å oppfylle de formelle kriterier og å skaffe seg et charterbrev. Uten et slikt charterbrev ville logen bare bli en ensom svale uten nettverk og uten rettigheter og forpliktelser. Men fikk logen et charter, ble den med ett slag en del av et sterkt og gjensidig forpliktende fellesskap. Å skaffe et charter ble et spørsmål om å være eller ikke være.

DEN FORMALISERTE LOGEDANNELSEN

Selvinstituering har så godt som ikke eksistert i de europeiske jurisdiksjoner. Det skyldtes at situasjonen i de europeiske jurisdiksjoner har vært langt mer stabil

enn i det flukturerende og sterkt ekspanderende USA. Vi kjenner formen med at det dannes en Rebekkaforening eller en broderforening og at antall medlemmer, lokaler, utstyr og økonomi skal være på plass for foreningen går over til å bli en ny loge. Men ett trekk er felles med selvinstitueringsformen, nemlig at det skal være fem Chartermedlemmer. Deres fornemme oppgave er at det er de som søker om et charterbrev og garanterer for at logen oppfyller sine forpliktelser overfor sine oppdragsgivere som i Norge er Den Uafhængige Norske Storloge. Og det er gjennom charterbrevet at Storlogen ved Stor Sire styrer all Odd Fellow virksomhet i Norge.

CHARTERMEDLEMMER

Å være chartermedlem – en av fem – er et sjeldent ansvar og en sjelden ære. I enhver loge og leir vil det aldri bli noe mer enn fem chartermedlemmer. Det er disse som ved Institueringen av en loge mottar charterbrevet fra Stor Sire. Det er dette charterbrevet som konstituerer enhver loge og leirs virksomhet. Det er chartermedlemme som lover Stor Sire ved Institueringen at virksomheten helt og fullt skal følge Ordenens lover, ritualer, forskrifter og skikker. I det øyeblikk Stor Sire finner at en Ordensenhets ikke følger sine chartermessige forpliktelser, kan charter-

brevet trekkes tilbake. Da opphører samtidig enhver loge eller leir å virke. I de Ordensenheter som ikke lenger makter å drive sin virksomhet, kan Stor Sire tilbakekalle charterbrevet.

Plasseringen av Charterbrevet

I disse grunnlovstider kunne man med et litt haltende bilde kalle en loge eller leirs charterbrev for Ordensenhets grunnleggende rettighetsdokument. Uten Charterbrev ingen loge eller leir. Derfor er det litt pussig at charterbrevet ikke har fått en langt mer markant plassering. En annen merkverdighet er at det i en logesal kan henge charterbrev for en rekke loger. Under et logemøte er det kun charterbrevet til den loge som er åpen som har noen relevans. Andre logers charterbrev er direkte irrelevant i den sammenheng.

Tatt i betraktning charterbrevets helt grunnleggende betydning for en Ordensenhets virke, burde charterbrevet plasseres mer sentralt under et logemøte. En mulig plassering er i front av Overmesters kateter. En Overmesters myndighet er jo fullt og helt avledet av charterbrevet. Ved en slik plassering ville alle medlemmer raskt bevisstgjøres både om at logen har et charterbrev, hvem som har søkt om det og hvem som har gitt det. Det er charterbrevet som konstituerer en loges og leirs eksistens.

BUNTEN AV STAVER – ET ELDGAMMELT SY

18
48

Det skal ikke mye fantasi til for å se at hvis du legger et par stokker eller kvister sammen, uttrykker bunten at disse stokkene har noe til felles. Og det er en innlysende erfaring at kvistene sammen er sterkere enn den enkelte alene. Som alle gamle symboler har de vært brukt i svært mange sammenhenger. Mussolinis fascister brukte gjerne bunten av staver. Men det er ikke odelt på samme måte som nazistene ødela bruken av solkorset. Men symbolene er tidløse, og kan fortsatt brukes i det godes tjeneste. DTK har hatt en samtale med Spesial Deputert Stor Sire Randulf Meyer som har sett nærmere på hvor symboler «bunten av staver» stammer fra og hvordan det er brukt og brukes.

– Vet vi når og hvor symbolet «bunten av staver» ble brukt første gang?

– Nei, det er en umulig problemstilling. Mennesker har i uminnelige tider brukt kjente gjenstander som symboler. Med gjenstander tenker vi da på øye, hånd, fot, sol, måne og stjerner. Har du femseks kjepper og holder dem sammen, oppdager du vel først at disse er vanskeligere å knekke enn når du brekker bare en. Det er praktisk og erfaringsmessig innsikt.

Da er ikke veien lang fra å tenke på denne bunten av staver som et symbol for styrke og samhold. Det er jo gjennom slike tankerekker at alle symboler er blitt til. Først har man sett noe praktisk. Deretter har man trukket ut en idé av det praktiske. Symbol er et gresk ord, sammensatt av to stavelser. Den første stavelsen er «sym» som betyr felles. Den andre stavelsen er verbet «ballein» som

betyr å kaste. For grekerne skjedde dette på den måten at en gjenstand, eksempelvis av tre eller leire, ble brukket i to. Når man møttes og kunne sette de to delene sammen, visste man at man hadde med de to rette deler å gjøre. Vi kan si at et symbol er en nøkkel til forståelse. Har du bare den ene biten, eksempelvis den konkrete gjenstand, kjenner du ikke til den symbolske betydning. Du mangler den andre biten for å få helheten.

– Når dukker bunten av staver opp i vår kulturkrets da?

– Jeg vil gjette på at vi finner bunten av staver i de gamle kulturer i Asia. Vi kjenner til symboler med risknipper. Men i vår kulturkrets er det helt klart at det er hos romerne dette symbolet ble mye brukt. Det ble brukt både på republikkens makt, og senere på keisermakten. Ikke sjelden finner man i romersk kunst bunten av staver kombinert med en øks.

Av Kjell-Henrik Hendrichs

YMBOL

Da uttrykker symbolet både makt og strafferett. Denne tanken går igjen i det norske Riksvåpenet hvor løven holder en øks mellom labbene og vender øksen mot venstre. Det passer jo godt at dette symboler brukes av politiet og lensmannsstaten.

Senere finner vi buntten av staver – også med øksen – igjen i mange europeiske statsformer. Og da uttrykker det samhold og makt.

I stolen som Abraham Lincoln sitter i på det store Lincolnmonumentet i Washington, finner vi to bunter av staver. Mannen som ledet borgerkrigen i USA fra 1861 til 1865 trengte virkelig et slikt samlende symbol. Men vi ser også at her er øksen – straffesymbolet – helt fraværende.

– Når kommer buntten av staver inn i Odd Fellow Ordenen?

– Det er et symbol vi har arvet fra «friendly and fraternal societies». Da det

Bonden og sønnene hans

En bonde hadde sju sønner som aldri kunne holde fred med hverandre. Kjeklet de ikke, så sloss de. Og sloss de ikke, så kjeklet de. Bonden forsøkte på forskjellige måter å snakke dem til rette, men det hjalp ikke.

Hva gjorde han så?

Jo, han bad hver av sønnene hente en kjepp, og så bandt han kjeppene sammen til et knippe.

- Knekk knippet! sa han.

Og sønnene forsøkte, den ene etter den andre. Men ingen av dem greide det.

Da tok faren knippet fra hverandre, ga hver av sønnene en kjepp og sa:

- Knekk kjeppen!

Og sønnene så gjorde, enkelt som bare det.

- Der ser dere, sa faren.

- Så lenge dere holder sammen er dere sterke, da får ingen fiende makt over dere. Men når dere blir uenige, og bare tenker på dere selv og deres egen vilje, er dere sårbare og lette å ødelegge.

(Herman Wildenvey 1885–1959)

gamle slektsbaserte samfunn gikk i oppløsning på 16- og 1700-tallet og folk dro i flokk og følge inn til de store byene og til gruvene, ble det nødvendig med nye typer samhold. Da fikk man også bruk for symboler på samhold. Buntten av staver ble kanskje et av de tydeligste og viktigste. Noe mindre viktig ble ikke slike symboler for Odd Fellow Ordenen i USA. Lodge Washington brukte slagordet «Pluribus Unum». Det kan oversettes med fellesskap tross ulikheter. I dette slagordet finner vi den samme tankegangen som i buntten av staver.

I USA sto man overfor nye typer utfordringer som ikke var vanlig i Europa. Til USA kom det immigranter fra alle de europeiske land i tillegg til alle afrikanerne som tidligere var transportert dit som slaver. Vi glemmer ofte at immigrasjonen også kom fra vestsiden av USA, fra de mange land i Asia. Det kom betydelige grupper med kinesere og japanere. USA ble en smeltedigel av nasjoner som man aldri hadde sett make til. Da trengte Ordenen et symbol som nettopp viste til at mangfoldet er en verdi når man klarer å forene det i et omsluttende fellesskap. Og Odd Fellow Ordenens verdier er jo universelle og sentrale i enhver høykultur.

– Hva er situasjonen i dag?

– I dagens situasjon gjør Ordenen seg fortsatt nytte av symbolet med buntten av staver. Men jeg har tenkt meg at vi kanskje gjør for lite ut av dette symbolet. I Norge og de nordiske land har behovet for å ha et symbol for fellesskap kanskje vært mindre påtrengende enn eksempelvis i USA. Symboler lever jo også med sine omgivelser. Norge og Norden har

vært preget av enhetskulturelle samfunn. Og i Norge har vi jo som nasjon vært gjennom nasjonale identitetsprosesser når vi henviser til 1814 og 1905.

Men nå som våre samfunn åpner seg opp for nye kulturer og integrerende prosesser, kunne kanskje symbolet med buntten av staver gjøres mer aktuelt.

– Mener du at idéinnholdet i symboler er det samme som før?

Både ja og nei. Ja, symboler uttrykker fellesskap slik det alltid har gjort. Nei, fellesskapet forandrer seg, og vårt fellesskap har en annen karakter enn tidligere. Da Ordenen brukte buntten av staver i England og USA, var det nok det økonomiske hjelpefellesskapet som dominerte i oppfatningen. Fellesskapet hjalp til ved arbeidsløshet, sykdom, død og hjalp etterlatte. I dag tenker vi langt mer på at Odd Fellow Ordenen er et verdifellesskap.

I korte og mer summariske sammenhenger uttrykker vi dette med symboler som De Tre Kjedeled, Leirteltet, Vennskap, Kjærlighet, Sannhet, Tro, Håp og Barmhjertighet. Dette var neppe det mest nærliggende å tenke på for Odd Fellows i USA. I dag er dette det sentrale verdigrunnlaget for oss i 2014 og fremover.

– Er buntten av staver et aktuelt symbol fortsatt?

– Sannsynligvis er det et mer aktuelt symbol for oss enn noen sinne, men aktualiteten ligger i våre verdier.

Tekst: Kjell-Henrik Hendrichs

DEN FRYKTELIGE

 20
48

Vi skal virkelig ikke bagatellisere de naturkatastrofene som rammer vårt land fra tid til annen. De er dramatiske og grusomme nok for dem som rammes. Men i Norge har vi både offentlige og private forsikringsordninger. Og vi har som samfunn betydelige ressurser å sette inn både til å hjelpe og gjenoppbygge. Da tyfonen Haiyan rammet Filippinene i november 2013, rammet den et land uten våre ressurser og infrastruktur. Og den rammet i et omfang som vi takk og pris er forskånet for. Stor Sire Morten Buan har fulgt etterdonningene av katastrofen på Filippinene.

– Hva kommer det av at Odd Fellow Ordenen har engasjert seg i hjelpearbeidet på Filippinene, Morten Buan?
– Odd Fellow Ordenen kan jo i prinsippet hjelpe over alt hvor mennesker kommer i nød. Det ligger jo i et av våre budord. Men det som gjør situasjonen på Filippinene

spesiell er at det er en voksende Odd Fellow bevegelse der, spesielt blant yngre mennesker og studenter. De teller nå om lag 300 brødre og søstre. Hjelpen denne gangen ble slik at Norge skaffet penger, og Odd Fellows på Filippinene gjorde det fysiske og lokale arbeid. Ordensledelsen på Filippinene har jo også de beste forutsetninger for å analysere hva som er hjelpebehovet i landet.

– Ble våre Ordensmedlemmer rammet av katastrofen?

– Alle på Filippinene ble selvfølgelig berørt av denne enorme katastrofen. Men så vidt vi vet ble ikke våre brødre og søstre direkte rammet. Men de ønsket å iverksette hjelpetiltak for dem som ble rammet, og det var mange. Det som de nye og unge logene ikke hadde, var penger til å finansiere hjelpen med. Dermed kom det en forespørsel fra Filippinene til Odd Fellows i andre land om de kunne hjelpe med midler. På Filippinene kunne de bidra med tid, krefter og fysisk innsats. Denne forespørselen besvarte Den Norske Storloge med å bevilge \$10 000,- fra

Storlogens Humanitære fond som en øyeblikkelig hjelp. Deretter appellerte Storlogen til loger, leire, brødre og søstre om å hjelpe. Dette har medført at det fra Norge er sendt omlag en halv million kroner til dette formålet. Dette viser at vår Orden er i stand til å handle raskt og besluttosomt når vi ser at det er behov for hjelp. Spørsmålet vi stilte til Filippinene var jo vår klassiske formulering: «What can I do for you?» Og de rike, nordiske land stilte denne gang med penger, mens Odd Fellows på Filippinene gjorde det praktiske arbeid.

– Hva har skjedd med dette hjelpearbeidet?

– Det gledelig er at dette har satt Odd Fellow Ordenen på Filippinene i stand til virkelig å gjøre en innsats. Tilbakemeldingen er at Odd Fellows har kunnet gi god hjelp til omlag 2 000 som er rammet. Dette har skjedd i små landsbyer blant de hardest rammede.

I tillegg til akutt nødhjelp, har Ordenen startet gjenoppbyggingen av landsbyer og ikke minst skoler slik at de unge kan få

VIRKELIGHET

Her ser vi en Odd Fellow bror med en t-skjorte med påskriften «Different Nations. One Fraternity Odd Fellows Unite» prydet med De Tre Kjedeled. Dette er en flott beskrivelse av Odd Fellow Ordenens verdier. Den engelske teksten kan oversettes med: «Forskjellige nasjoner. Ett søskenfelleskap. Odd Fellows, stå sammen! Les også teksten på transparenten på forrige side.

21
48

fortsette sin utdanning. Utdanning er jo hovednøkkelen til all utvikling og fremgang.

Odd Fellow Ordenens hjelpearbeid er styrt og samordnet av Ordensledelsen på Filippinene. Ordensledelsen gir uttrykk for at den ville ha vært helt maktesløs om det ikke hadde vært for den økonomiske støtten blant annet fra Norge. Den svenske Storloge har hatt et tilsvarende engasjement. Det samme har også Den danske Storloge hatt. I tillegg har Dansk Odd Fellow blad en omfattende og detaljert reportasje fra arbeidet og hvordan det har virket.

Tekst: Kjell-Henrik Hendrichs

MIRAKLENES ÅR 1814

– NOEN MERKESTENER

Hva angår 1814 en Orden som Odd Fellow Ordenen? I farten kan man lett si: Ingen ting. Men da har man sett ganske overflatisk. 1814 var året da vi erstattet den eneveldige kongen med prinsippet om folkesuverenitet. Det var også det året som var startskuddet for etableringen av den liberale rettsstat. Hvis vi med bakgrunn i disse begivenhetene og begrepene stiller spørsmålet en gang til, kan vi konstatere at det er i stater som bygger på disse to prinsippene at Ordener som vår har gode levevilkår. Med enevelde, sensur og manglende liberale friheter, må Ordener som vår gå under jorden eller forsvinne. Det forteller vår historie om.

Aleksander I.

TRE BEGIVENHETER FØR 1814

- Den svensk-russiske krig fra 1807 til 1809 medførte at Russland tok Finland fra Sverige. Tsar Alexander I. ledet de russiske troppene. Sverige mistet sin status som territoriell stormakt. I det statskuppet som fulgte i 1809 hvor Gustav 4. Adolf ble avsatt og hans onkel Carl XIII ble innsatt, fikk også Sverige en ny grunnlov. Ettersom kong Carl XIII var og forble barnløs, var han bare en mid-

Gamla Stan, Stockholm.

lertidig løsning på regentspørsmålet. I disse forviklingene ble Jean Baptiste Bernadotte fra Frankrike importert som ny adoptert kronprins. Han skulle få svært stor betydning for Norges forhold til Sverige, både i sin tid som kronprins og som konge fra 1814.

- Et sterkt forvarsel om hva Norge kunne vente seg, var Stockholmtraktaten som ble undertegnet mellom Sverige og England 3. mars 1813. Den gikk i korthet ut på at Sverige skulle bli med England i krigføring mot Napoleon, og England skulle bidra til at Norge ble et krigsbytte for Sverige.

En slagscene ved Leipzig.

- I oktober 1813 sto det avgjørende slaget ved Leipzig mellom Napoleon og hans allierte og hans motstandere hvor kronprins av Sverige, Karl Johan, hadde en sentral rolle. Dette gigantiske slaget endret styrkeforholdet og innledet Napoleons nederlag og seierherrenes fordeling av land. Et av bytteobjektene var Norge.

MIRAKLENES ÅR 1814

- Kieltraktaten var en fredsavtale som ble inngått mellom Danmark og Sverige. Kong Frederik VI og Danmark var på

Kong Frederik VI.

tapernes side, og måtte avstå Norge til Sverige. Traktaten ble undertegnet natten til 15. januar 1814 i den da danske byen Kiel.

Den svenske kronprins, Karl Johan, hadde allerede gjennom Stockholmtraktaten fra 1813 fått løfte fra stormaktene om Norge.

Eidsvollsbymningen.

- Stormannsmøtet – også kalt Notabelmøtet – på Eidsvoll 16. februar 1814 ble innkalt av den danske prins Christian Frederik som av kong Frederik VI var utnevnt til Stattholder i Norge. Møtet drøftet situasjonen for Norge i Europa etter at innholdet i Kieltraktaten ble kjent. Den mest sentrale konklusjon fra møtet var å innkalle til en Riksforsamling for å utarbeide en grunnlov – konstitusjon – for kongeriket Norge.
- Representantene til den Grunnlovgivende forsamling valgt på ymse vis rundt i et land som aldri hadde gjennomført noe valg og hvor stemmerett i praksis aldri hadde forekommet. 10. april 1814 møttes 112 valgte menn i Carsten Ankers praktbolig på Eidsvoll. Møtet ble avsluttet 20. mai 1814 etter at Grunnloven

Christian Magnus Falsen – grunnlovens «far».

var renskrevet og alle hadde undertegnet. Chr. Magnus Falsen spilte en sentral rolle både før og under Riksforsamlingen. Dermed var det dokumentet som vi kaller 17-maigrunnloven vedtatt. Den skulle ikke få virke i mange måneder før den måtte forandres.

Christian Frederik – konge 17. mai – 10. oktober 1814.

- Kongevalget av Christian Frederik som Norges nye konge skjedde 17. mai. Den 19. mai svarte kongen at han takket ja til valget. Christian Frederik hadde opprinnelig tenkt å overta som konge ifølge sin arverett til kronen. Men arveretten var en del av enevoldstenkningen. Nå ble han valgt til konge ut fra tanken om folkesuvereniteten. Dermed var han konge med hele folket i ryggen.
- Den diplomatiske periode var tiden fra Riksforsamlingen til krigen med Sverige

Carsten Anker.

brøt ut. Sentrale diplomater fra stormaktene reiste til og fra Norge for å bidra til at Norge ble svenskenes krigsbytte og for å forhindre krig. Norske diplomater – kjente og ukjente – kjempet en heroisk kamp for å få forståelse for at Norge var et fritt og uavhengelig rike. I ettertid blir vi overrasket over både antallet diplomater og spioner som var aktive fra alle involverte parter. Men de

Kronprins Karl Johan.

norske argumentene vant ikke frem.

- Den svensk-norske krig var et faktum 28. juni 1814. Den ble både kortvarig og geografisk avgrenset. Den fant sted stort sett i Østfold, Vestfold og Akershus fylker. Den norske kongen, Christian Frederik, var utdannet i humanistiske fag. Hans motstander, kronprins av Sverige, Karl Johan, var en av Europas fremste og dyktigste fagmilitære ledere med omfattende krigserfaring. Etter snaue tre uker sa kong Christian Frederik stopp. Han ville ikke ofre flere norske, unge liv for en håpløs krig.

Konvensjongården i Moss.

- Mossekonvensjonen ble undertegnet 14. august 1814. Her lover kong Christian Frederik å overgi sin makt til Stortinget og dets videre avgjørelse. Svenskene lover på sin side å akseptere og respektere grunnloven med de nødvendige forandringer som måtte til for at de to landene kunne bli forenet i en personalunion.
- Det overordentlige (ekstraordinære) Storting innkalles 8. oktober 1814. Wilhelm Frimann Koren Christie ble

Wilhelm Frimann Koren Christie.

valgt til president. Han ledet forhandlingene om forandringene av grunnloven på en forbilledlig måte. Han har da også fått sin plass i rotunden foran Stortinget.

Bygdø Kongsgård.

- Kong Christian Frederik abdiserer 10. oktober 1814 på Bygdø Kongsgård etter å ha vært Norges konge fra 17. mai. Å lese om denne abdikasjonen er følelsesmessig opprivende og medlevende. Christian Frederik skulle nå tilbake til Danmark. Han visste lite hva som ventet ham der. Senere overtok han den danske trone etter sin fetter, Frederik VI, og tok navnet Christian VIII og regjerte fra 1839 til sin død i 1848.

Kong Carl XIII.

- Grunnloven av 4. november 1814 erstattet Grunnloven av 17. mai. I samme møtet som den reviderte grunnloven ble vedtatt, valgte også Stortinget en konge for annen gang i 1814. I november ble kong Carl XIII av Sverige valgt til Norges konge. Og i kulissene ventet kronprinsen, den franske marskalk Karl Johan, på å bli konge for begge riker. Det ble han da også i 1818.

Tekst: Kjell-Henrik Hendrichs

DISTRIKT NR. 11: TROMS (UNNTATT HARSTAD)

INTERVJU MED:

DSS SYLVI HOFSEY TOLLEFSEN

Av Kjell-Henrik Hendrichs

– Hvor lenge er det siden ditt distrikt ble opprettet og hvor lenge har du vært Distrikt Stor Sire?

– Troms tilhørte tidligere Distrikt 9 Troms med Lofoten, Vesterålen samt Narvik. Den første DDRP fra Troms var Solveig Næsvold.

Hun var DDRP i åtte år i dette distriktet. Det ble en forandring på distriktsinndelingen i 1982. Da ble distrikt 11 Troms unntatt Harstad eget distrikt, og Harstad ble igjen i distrikt 9 – som i dag heter Hålogaland. Første DDRP i distrikt 11 var Elisabeth Stang Johannessen. Jeg ble utnevnt til DSS i 2010, så jeg har snart vært i dette flotte embedet i 4 år.

– Hvor mange loger har du i ditt distrikt, når ble den eldste stiftet og når ble den yngste stiftet?

– Distriktet har fem loger og en leir. Loge nr 11 Concordia er den eldste av logene i Tromsø og stiftet 14. juni 1950. Deres Ordenshus var den gang i toppetasjen på Håndverkeren i Skippergata. Institusjonen ble foretatt av Rådspresident Dagmar Halvorsen. Moderloge er Rebekkaloge nr 8 Midnatsol, Narvik.

Rebekkaloge nr 11 Concordia er moderloge til tre Rebekkaloger i Finnmark: loge nr 33 Corona, Kirkenes, loge nr 41 Mirjam, Honningsvåg og loge nr 79 Meridian, Hammerfest.

Det gikk hele 30 år før neste Rebekkaloge ble stiftet i distrikt 11, og det var: Rebekkaloge nr 59 Seline som ble stiftet 20. september 1980. Institueringen ble foretatt av Rådspresident Margrethe Andersen. Logen holder til på Finnsnes, Oldervhava. Første OM var Annie Albrigtsen. Den spede begynnelse på Finnsnes var i 1975 hvor 13 medlemmer startet en klubb og reiste til Tromsø til Rebekkaloge nr 11 Concordia – ble innviet og fikk gradene, og reiste tilbake til Finnsnes på natta med hurtigruta og så på arbeid om morgenen. Nytt Ordenshus på Finnsnes ble innviet 10. april 1999.

Fire år senere ble det stiftet en ny loge i Tromsø. Den 20. oktober 1984 ble Rebekkaloge nr 71 Moria instituert. Det var søstre fra Rebekkaloge nr 11 Concordia som gikk sammen og dannet den nye logen. Første OM var Elise Bjørnsborg. Institueringen ble foretatt av Rådspresident Aase Vergeman. Rebekkaloge nr 87 Stella Polaris ble stiftet 10. juni 1989. Logen holder til på Bardufoss

DSS Sylvi Hofsey Tollefsen

Intervju med Distrikts Stor Sire Sylvi Hofsey Tollefsen

og har eget Ordenshus på Fossmoen. Første OM var Wenche Kverneland. Instituering ble foretatt av Rådspresident Guro Lie.

Det siste skudd på logestammen i distrikt 11 er Rebekkaloge nr 115 Kesia som ble stiftet 28. september 2002. Første OM var Liv Groven. Med denne instituering fikk Tromsø sin tredje Rebekkaloge. Institueringen ble fortatt av Stor Sire Harald Thoen.

Vi har en Rebekkaloge i distrikt 11, Rebekkaloge nr 12 Troms som ble stiftet 10. oktober 1987. Første HM var Ragnhild Fudsal. Leiren måtte stiftes på dispensasjon, idet distriktet da kun hadde tre loger og kravet var fem for å starte leir. Moderleir er Rebekkaloge nr 1 Oslo. Instituering ble fortatt av Vara Rådspresident Arnhild Evjen Deberitz.

Leiren har sitt domil i Ordenshuset i Tromsø. Det har i løpet av årene vært holdt leirslagninger vekselvis på Bardufoss og Finnsnes inntil senere tid, hvor Leiren i stedet sponser oppsett av buss tur/retur for matriarkater fra Finnsnes og Bardufoss til Tromsø på enkelte møter. I tillegg drar Leiren ut en og annen gang og har leirslagning, en gang på Finnsnes og neste gang på Bardufoss. Vår leir arbeidet

med Finnmark Leirforening gjennom flere år for etablering av egen leir der nord. Så den 30. august 1997 fikk vi æren av å bli moderleir for Rebekkaloger nr 19 Nordkapp på Kirkenes

– Hvordan har medlemstilveksten i distriktet vært i de senere år, og ser du noen spesielle utfordringer i denne forbindelse?

– Samtlige Rebekkaloger har hatt innvielser en eller to ganger i året. Tilgangen på nye søstre har variert noe fra loge til loge, og vi har ikke nådd målet i Ordenens Langtidsplan om 5% økning i vårt distrikt. Noen loger har greid dette og litt til, mens andre strever mer. Vi arbeider kontinuerlig med rekruttering og ekspansjon. Mitt inntrykk er at det å profilere Ordenen utad, slik vi gjorde det ved vår siste Landssak «Sammen for barn i Malawi», har gjort at flere mennesker har fått en positiv opplevelse av vår Orden og de verdier den står for. Likeså er det meget viktig å ha gode Informasjonsmøter. Det er da viktig at søstrene møter opp på informasjonsmøtene, viser varme og omsorg, snakker med gjestene, fortelle hva vi står for, hvem vi er, og ikke minst forteller om hva Ordenen betyr for dem.

Vi viser dem logesalen, og de får være med på den flotte seremonien og føle roen og varmen. Vi ser at tilveksten oftest kommer i etterkant av slike møter. Nå er vi inne i en periode med god tilvekst av yngre søstre i flere av logene. Her har jeg erfart at det er en god ide å la ei yngre logesøster fortelle om hvordan det er å være ung i Ordenen i dag. Fått gode tilbakemeldinger på det. Skal Ordenen gå framover, må vi få med tante logesøstre som vil stille opp for Ordenen, og som føler at Ordenen gir dem noe spesielt. Jeg tror at det er viktig å minne søstrene på at alle bør være fadder en eller flere ganger i løpet av sitt logeliv. Et annet ømt område som senker medlemstallet, er søstre som ønsker å gå ut av Ordenen. Styrking av logens indre liv er viktig for å hindre avganger. Storlogens satsing på Styrkelse og Ekspansjon er viktig for Ordenen i møte med dagens samfunn.

– Har ditt distrikt noen spesielle utfordringer i forhold til andre distrikter du kjenner til, og hvordan løses eventuelt disse?

– Vi vet hvor vi bor, og når vinterstormene raser og veiene er isete eller uframkommelige, er det ikke så enkelt å komme seg til verken loge eller leir. Spesielt gjelder dette søstre fra ytre deler av distriktet, men også indre deler av distriktet kan da by på problemer. Heldigvis er det sjelden at været er en hindring for å komme seg til egen loge. Når det gjelder Rebekkalair nr 12 Troms, er det 15 mil én vei fra Finnsnes og noe lignende fra Bardufoss. Det kan by på problemer å komme seg til Tromsø, spesielt i den mørke årstiden. Det settes opp buss et par ganger i året, ellers kjører matriarkene, reiser med rutegående buss eller hurtigrute/hurtigbåt, men da må de overnatte i Tromsø eller reise heim til Finnsnes om natta med hurtigruta. Ellers synes jeg ikke at vi har spesielle utfordringer. Det er et godt samhold mellom matriarkene og en positiv og god tone og omgangsform når vi møtes til Leirslagninger. Matriarkene er positive til de nye tingene som er til utprøving i leiren, og vi synes at vi har fått det bra til i Leir nr 12 Troms. Avstandene er ikke noe hinder for et tett, varmt og godt samarbeid i Distriktsrådet. Vi har to møter i høstterminen og til et av disse inviteres OM'ene og HM. Det er et lærerikt og givende møte som gjør at vi får større nærhet til hverandre. I vårterminen har vi tre møter hvorav det ene er et fellesmøte med brødrene. Trivelig og nyttig å få drøfte ting sammen. Jeg har et godt samarbeid med bror DSS Svein R. Simonsen. Vi planlegger ting vi skal gjøre sammen. Det siste som vi nå har planlagt er Thomas Wildey Seminaret som ble avholdt i Tromsø 22. mars. Ellers brukes e-postsystemet og telefonen flittig mellom oss rådsmedlemmer. Jeg er heldig som har et så positivt og entusiastisk distriktsråd. De stiller opp og tar på seg oppgaver og gjennomfører med glans. Nå er runden med installasjon av nye embedsmenn foretatt, og jeg har fått møte engasjerte, positive og interesserte søstre som er klare til å ta fatt på sine oppgaver. Kurs for nye embedsmenn har vi hatt, og Storrepresentantene gjorde en glimrende jobb som gruppeledere – både teoretisk og praktisk.

– Hvordan trives du i ditt embede som Distrikt Stor Sire og hvordan påvirker dette din oppfatning av Odd Fellow Ordenen?

– Jeg trives veldig godt som Distrikt Stor Sire. Det har vært særdeles lærerike og interessante år. Jeg har lært mye nytt og blitt bedre kjent med mange nye flotte mennesker. Det å møte så mange positive og hyggelige mennesker er en berikelse for meg personlig. Gjennom embedet er jeg blitt kjent med innsiden av alle logene. Det har vært veldig givende og ført til at jeg føler at alle logene er «mine», og jeg kjenner en god nærhet til dem. Vi har en åpen og god

Rebekkarådet distrikt 11 Troms. Fotografert ved sitt besøk i Storlogen i Oslo. Fra venstre: Wenche Bjørkeng, Sylvi Hofsfy Tollefsen, Turid Skjelstad Bakkevold, Karin Gabrielsen, Aida Petterson, Kirsten Melvik og Liv Helland Olsen.

REBEKKALOGER OG -LEIRE I DISTRIKT 11:

LOGE NR. 11 CONCORDIA	TROMSØ	STIFTET 14.06.1950
LOGE NR. 59 SELENE	FINNSNES	STIFTET 20.09.1980
LOGE NR. 71 MORIA	TROMSØ	STIFTET 20.10.1984
LOGE NR. 87 STELLA POLARIS	BARDUFOS	STIFTET 10.06.1989
LOGE NR. 115 KESIA	TROMSØ	STIFTET 28.09.2002
LEIR NR. 12 TROMS	TROMSØ	STIFTET 10.10.1987

kommunikasjon. Det jobbes godt i distrikt 11, og det er et godt samhold og en god tone mellom søstrene. Jeg føler meg privilegert som får ta aktivt del i det spennende arbeidet som nå skjer i vår Orden, og ikke minst få formidle Ordenens verdier og holdninger til søstrene. Disse årene som Distrikt Stor Sire har nok gjort meg mer bevisst på Ordenens verdier og budord. Storebedsmannsmøtene har vært en viktig arena for lærdom, nye ideer og menneskelig påfyll. Jeg er imponert over Storlogens strukturerte og målrettede arbeid til beste for utviklingen av Ordenen. Stor Sires lederstil om at «vi skal gjøre hverandre gode» ser vi tydelig gjennom alt materiell som vi har fått til bruk og hjelp i vårt virke. Det har vært både inspirerende og motiverende for arbeidet ute i distriktet.

– Er det noe du gjerne skulle ha gjort for å få Odd Fellow Ordenens etiske budskap mer og bedre ut i samfunnet?

– Gjennom arbeidet med vår siste Landssak «Sammen for barn i Malawi» ble jeg oppmerksom på hvor lite kjent vi er som Orden i det norske samfunn. Det er få, utenom oss selv, som kjenner til hva Ordenen står for, og hva som er våre mål. Vår landssak gav oss en positiv synliggjøring som vi godt kan gjenta. Vi fikk formidlet hvem vi er, vår etiske plattform, våre verdier og våre budord på en informativ og god måte. Jeg har fått positive tilbakemeldinger fra mennesker som syntes at det var flott endelig å få vite hva Ordenen står for, og de var positivt overrasket. De likte det de hørte. Gjennom Kirkekonserter, Lystenning, Åpent hus og ikke minst gjennom media fikk de også et bilde av aktive Ordensmedlemmer. Jeg synes at dette har gjort det lettere å snakke utad om Ordenen, fortelle hvordan vi har det, og at logen for oss er et fristed fra dagens hektiske liv hvor vi får påfyll av gode menneskelige verdier. Jeg tenker ofte på om vi er for tilbakeholdne med å snakke med de unge og spørre om de kan tenke seg å bli med i Ordenen, fordi vi tror at de ikke har tid. Det finnes mange søkende mennesker der ute, så la de unge selv bestemme om de har tid. Det er

HM Liv Helland Olsen, Rebekka Distrikt nr. 11.

snakk om en prioritering! Inviter dem inn til godt planlagte Informasjonsmøter og følg dem opp og snakk med dem i hverdagen. Rebekkalogene i distrikt 11 gir hvert år mye penger til forskjellige gode formål i lokalmiljøet. I den forbindelse kunne vi med fordel fortelle hvem vi er, og hva vi står for. I tillegg har noen Rebekkaloger avtale med lokale sykehjem om en fast dag i måneden hvor de er med og gjør det koselig for beboere og pårørende med underholdning, kaker og kaffe.

Sammen med Odd Fellow brødrene driver vi fellesprosjektet «Sirius» ved Universitetssykehuset for Nord-Norge (UNN) i Tromsø, hvor vi to dager i uken serverer kaffe og kaker og snakker med pasienter og pårørende som kommer inn til behandling ved Kreftavdelingen. Dette er gode måter å gjøre oss synlige i nærmiljøet – få Ordenens etiske budskap mer og bedre ut i samfunnet.

DISTRIKT
NR. 11:
TROMS
(UNNTATT HARSTAD)**DISTRIKT NR. 11:
TROMS (UNNTATT HARSTAD)**INTERVJU MED:
DSS SVEIN ROAR SIMONSENAv Kjell-
Henrik
Hendrichs

– Hvor lenge er det siden ditt distrikt ble opprettet og hvor lenge har du vært Distrikts Stor Sire?

– Distrikt 11 ble opprettet 2. juni 1969 og omfatter Troms Fylke (unntatt Harstad.) Distriktet ble da delt fra distrikt 9 som da het Troms Fylke inklusiv Narvik, Vesterålen og Lofoten. Distrikt 9 er i dag Hålogaland. Den første DDSS i det nyopprettede Distrikt 11 var Astrup Holm. Jeg ble installert som DSS den 16. september 2010.

– Hvor mange loger har du i ditt distrikt, når ble den eldste stiftet og når ble den yngste stiftet?

– I distrikt 11 er det seks loger. I tillegg har vi en leir og en deputasjonsleir. Fire loger hører hjemme i Tromsø, mens en holder til på Finnsnes og en på Bardufoss. Leiren har sitt sete i Tromsø, mens Midt Troms Deputasjonsleir har sitt sete vekselvis på Bardufoss og Finnsnes.

Den eldste logen i distrikt 11 er loge nr 19 Thule som ble stiftet 28. juni 1936. Den holder til i Tromsø, og har vært faderloge for logene som senere er instituert i Tromsø. Disse er loge 65 Borea, loge 96 Origo og loge 142 Ishavet. Loge 19 Thule er også faderloge for loge 84 De Tre Kjeleledd på Finnsnes samt loge nr 70 Kvithjørn i Hammerfest.

Nest eldste loge i Tromsø er loge 65 Borea som ble stiftet 11. juni 1960. Deretter fikk vi loge 96 Origo som ble stiftet den 18. februar 1978. Etter denne fikk vi loge 142 Ishavet som ble stiftet 18. januar 2003. Dette er den yngste logen i distriktet.

Loge 84 De Tre Kjeleledd har sitt sete på Finnsnes og ble stiftet den 11. mai 1973. Denne logen er moderloge til loge 110 Istindkjeden som har sitt sete på Bardufoss, og ble stiftet 31. august 1985.

DSS Svein R. Simonsen

Intervju med Distrikts Stor Sire Svein Roar Simonsen

Leir 11 Nord ble stiftet den 7. juni 1969 og har sitt sete i Tromsø. Midt Troms Deputasjonsleir ble stiftet 19. februar 2001. Deputasjonsleiren bytter på å ha sete hver sin 2 års periode på Bardufoss og Finnsnes. Det er et godt samarbeid mellom leir 11 Nord og Midt Troms Deputasjonsleir, og det avholdes flere fellesmøter mellom disse i løpet av termin.

– Hvordan har medlemstilveksten i distriktet vært i de senere år, og ser du noen spesielle utfordringer i denne forbindelse?

– Medlemstilveksten har etter mitt syn vært litt i underkant av hva som kunne vært ønskelig. Vi har registrert nedgang etter 2009, men det ser ut som dette er i ferd med å endre seg i positiv retning. Det arbeides aktivt i logene med å få nye medlemmer og jeg registrerer en positiv

trend i distriktet. Problemet kan synes å være at utmeldinger gjør at vi ikke oppnår den veksten som vi ønsker.

En del av logene har også en forholdsvis lav oppmøteandel på møtene. Muligens kan dette forklares ut fra endringer i samfunnsstrukturen. Mange av våre godt voksne logebrødre prioriterer lengre utenlandsopphold, mens våre yngre logebrødre har et familieliv der også mor er i arbeidslivet, slik at det kreves større tilstedeværelse i barnas skole og fritidsaktiviteter.

Jeg tror imidlertid at Odd Fellow Ordenen har sin berettigelse i vårt samfunn, og kan være et både viktig og fint bidrag med hensyn til egenutvikling, så vel intellektuelt som sosialt. I arbeidet med å rekruttere nye medlemmer, samt å ta vare på de medlemmene vi har, er det viktig å være klar over at vi konkurrerer om fritiden til medlemmene. Spørsmålet

ODD FELLOW DISTRIKTSRÅD I DISTRIKT NR. 11: Bak fra venstre: Storrepresentant Arve Paulsen, loge 110 Istindkjeden, Johnny Embrå, loge 96 Origo, Harry Lorentsen, loge 142 Ishavet, Georg Hermansen, loge 65 Borea, Hermod Pettersen, loge 19 Thule. Foran fra venstre: Storrepresentant Leif Larsen, leir 11 Nord, DSS Svein R. Simonsen, distrikt 11 Troms, Storrepresentant Bjørn G. Berg-Nilssen, loge 84 De Tre Kjeleledd.

vil være om andre fritidsaktiviteter skal velges i stedet.

For at Odd Fellow Ordenen skal være den aktivitet som velges er det derfor viktig at innholdet i våre møter og det arbeidet vi viser utad, må ha meget god kvalitet. Dette krever engasjement og glede i arbeidet fra den enkelte, og det er også viktig at man tar det ansvaret man har sagt ja til og utfører sine verv slik hensikten er tiltenkt.

– Har ditt distrikt noen spesielle utfordringer i forhold til andre distrikt du kjenner til, og hvordan løses eventuelt disse?

– Mitt distrikt har sitt område i Tromsø og Midt Troms med Bardufoss og Finnsnes som senter for logene der. Jeg synes dette distriktet er greit å betjene hvor avstanden fra Tromsø til Bardufoss er 14 mil, mens det til Finnsnes er 16 mil. Det er gode muligheter å komme seg mellom disse stedene. Mellom Tromsø og Finnsnes er det bussforbindelse, hurtigbåt flere ganger daglig samt Hurtigruten. Til Bardufoss er det daglig bussforbindelse.

På mine reiser i distriktet er det bil som brukes og etter møter på Finnsnes og Bardufoss returnerer jeg vanligvis til Tromsø i stedet for å overnatte. Jeg føler at det går greit selv om det resulterer i at jeg kommer hjem litt tidlig natt.

Det arbeides meget godt i enhetene i distriktet, og distriktsrådet arbeider også godt sammen. Jeg opplever godt engasjement, glede og interesse for oppgavene og enhetene har hatt fokus på at kvalitet i Ordensarbeidet er viktig.

I distriktet har vi også godt samarbeid med Rebekkadistriktsrådet og vi har årlig felles distriktsrådsmøte. Spesielt kan nevnes det gode samarbeidet vi hadde i forbindelse med landsaken «Sammen for barn i Malawi» hvor det ble utført et fantastisk arbeide i alle enheter. Det ble bla. arrangert to kirkekonserter i distriktet, på Finnsnes og i Tromsø, og vi fikk i den sammenheng flere fine omtaler i pressen.

I mars 2014 arrangerte vi i fellesskap et Thomas Wildey seminar i Tromsø med foredragsholderne Kjell- Henrik Hendrichs, Dag Virik og Tore Lund Andersen. Det var rekorddeltagelse og tilbakemeldingene var fantastiske. Dette ønsket man mere av.

– Hvordan trives du i ditt embete som Distrikts Stor Sire og hvordan påvirker dette din oppfatning av Odd Fellow Ordenen?

– Jeg trives meget godt som Distrikts Stor Sire selv om det til tider kan være mye arbeide og

ODD FELLOWLOGER OG -LEIRE I DISTRIKT 11:

19 THULE	TROMSØ	28.06.1936
65 BOREA	TROMSØ	11.06.1960
84 DE TRE KJEDELEDD	FINNSNES	11.05.1973
96 ORIGO	TROMSØ	18.02.1978
110 ISTINDKJEDEN	BARDUFLOSS	31.08.1985
142 ISHAVET	TROMSØ	18.01.2003
LEIR 11 NORD	TROMSØ	07.06.1969
MIDTTROMS DEPUTASJONSLEIR	BARDUFLOSS/FINNSNES	19.02.2001

tidkrevende. Jeg føler meg privilegert som ble spurt om å påta meg dette embedet. Det har vært en fantastisk tid hvor jeg har hatt anledning til å lære mye om Odd Fellow Ordenens etiske arbeide og hva Ordenen står for, samt å bli kjent med mange nye mennesker. Har også fått mange nye og gode venner. Videre har det vært interessant og lærerikt å drive opplæring av nye embedsmenn. Har i den sammenheng også hatt god hjelp av Storrepresentantene og brødre som har tatt ansvar for opplæringen innenfor sine fagfelt. I mitt arbeide har jeg vært opptatt av å motivere medlemmer og embedsmenn til heve kvaliteten i logearbeidet og samtidig motivere dem til å ta ansvar, hver på sitt felt.

Her er det gledelig å registrere den arbeids glede, entusiasme og innsats som nedlegges i enhetene.

Jeg har prioritert å besøke logene og leir så ofte jeg kan og opplever i denne sammenheng god og hyggelig mottagelse, samt mange hyggelige og givende samtaler.

– Er det noe du gjerne skulle ha gjort for å få Odd Fellow Ordenens etiske budskap mer og bedre ut i samfunnet?

– Dette synes jeg er et vanskelig spørsmål. Da jeg ble tatt opp i logen for mange år siden var holdningen at hva vi gjorde i logen var ikke noe vi snakket om til utenforstående. Fortsatt er det kanskje slik, men dette bildet har nok forandret seg noe. Jeg tror Odd Fellow Ordenen tåler litt mer åpenhet, men innenfor visse rammer. Odd Fellow Ordenen har utviklet seg til en Orden som arbeider med mye utadrettet virksomhet. Jeg tenker her på siste landssaken «Sammen for barn i Malawi». Her fikk vi mye presseomtale både lokalt og på landsbasis.

HP i Leir nr. 11 Nord, Ivar Sandnes.

I Tromsø har vi Siriusprosjektet hvor både fra Rebekkasøstre og Odd Fellows i Tromsø etter en fast møteplan er på kreftavdelingen på Universitetssykehuset Nord Norge (UNN) og serverer kaffe og kaker til pasienter og pårørende. Et tiltak som vi har fått tilbakemeldinger om at både pasientene og UNN setter meget stor pris på.

«Odd Fellow Vennebo» er en hytte utenfor Tromsø sentrum som er bygget på dugnad av søstre og brødre i Tromsø for å disponeres av handikappede barn. I dag er det Senter for Døvblinde som disponerer hytta.

I Tromsø har vi årlig vært så heldige å få dele ut Stipend fra Odd Fellow Medisinske fond til forskere ved Universitetet i Nord-Norge. Tildelingen skjer i samarbeid med Odd Fellow- og Rebekkaloger. Det er et stilfullt møte hvor vi inviterer pressen, og har også fått fin omtale.

Disse utadvendte aktivitetene er det viktig at vi bruker mulighetene til å gjøre kjent. De viser jo at vi følger og lever opp til våre budord. Vi er i den sammenheng avhengige av pressen, men vi bør som logemedlemmer ikke reservere oss til å fortelle hva vi driver med.

ODD FELLOW MYNT

AV DSS
DAG
VIRIK

28
48

I middelalderen og inn i på 1600-tallet foregikk det meste av handel gjennom bytte av varer og tjenester, og behovet for mynter var ikke så stort. Man hadde gull- og sølvmynter preget av monarken, og det var forbundet med dødsstraff å forfalske penger. Skulle man betale i små summer, hugget eller klippet man biter av en sølvmynt, veide den og betalte for seg.

Mot slutten av 1600-tallet og inn på det neste økte produksjonen av varer, hovedsakelig pga industrialiseringen i landet. Dermed økte også behovet for mynt i ulike valører. Britene hadde på denne tiden enhetene farthing (firedels penny,

uttalt fa'ding), half penny (uttalt hei'penny), penny og two pence (uttalt tå'pens).

Det var 12 pence i 1 shilling, og 20 shilling i 1 pund frem til 1971.

Mot slutten av 1700-tallet ble vareomsetningen begrenset av mangelen på skillemynt, og forretningsfolk, handlende og kunder var bekymret over utviklingen.

Kloke hoder visste råd. Ettersom loven bare forbød produksjon av gull- og sølvmynter, og det i tillegg var rikelig tilgang på kobber, begynte man å slå kobbermynter, først og fremst som half penny og penny. De første av disse ble slått i Anglesey i Wales i 1787 og hadde for øvrig et Druid-motiv på aversens.

Myntene kunne være svært forseggjorte, med mange ulike motiv og inksripsjoner. Og ettersom myndighetene

Til venstre: Myntene kunne være svært forseggjorte, med mange ulike motiv og inksripsjoner. Over: Reversen prydes av vårt mektige symbol, Hjerter og dette i sin symbolrekke.

ikke utøvde kontroll på produksjonen, var det fritt frem for alt fra politiske slagord, ære til berømte personer, sosial kritikk, store begivenheter og samfunnsmessige idealer og verdier som prydet både avers og revers.

Thomas Spence (1750 -1814) var en sosialt engasjert mann og svært opptatt av menneskers rettigheter. Han drev bl a et lite forlag og et trykkeri og trykket opp en rekke mynter med ulike motiv som han solgte. «Våre» mynter var pålydende half penny og ble i første omgang trykket i 1795 i et opplag på 600.

Aversen prydes av de to parlamentsmedlemmene, toryen William Pitt og

1795

Bror Inspektør gikk fra bror til bror og samlet en half penny eller en penny gjennom å rekke frem bladet på sin øks (The grand Axe).

I mange ulike motiv og inskripsjoner. Hånd, og det er bare Odd Fellow Ordenen som har

whig'en Charles Fox. De var to svært forskjellige karer (Odd Fellows), og det fortelles at den ene av Odd Fellow grenene i London, The Loyal Patriotic Order, var kongetro (George III) og tory-vennlig mens den andre, The Ancient Order, var tilhengere av og favoriserte whigene.

Man kunne tro at Spence her ønsket å gi uttrykk for et politisk syn og bare ville illustrere annerledeshet gjennom å bruke deres kjente profiler. Men reversen prydes av vårt mektige symbol, Hjerte og hånd, og det er bare Odd Fellow Ordenen som har dette i sin symbolrekke. Det kan tyde på at mynten

bl a var til bruk i loger som betaling for kontingent. Denne ble i begynnelsen samlet inn ved at bror Inspektør gikk fra bror til bror og samlet en half penny eller en penny gjennom å rekke frem bladet på sin øks (The grand Axe). Man plasserte sin mynt på denne, hvorefter bror Inspektør ropte ut medlemmets navn og bidragets størrelse slik at bror Skattmester kunne registrere det i sin protokoll.

Mynten som dette fra 1787 og frem til århundreskiftet (1800) blir ofte kalt for Conder tokens etter James Conder som var den første som systematiserte disse godt over tusen myntene. De er gruppert regionvis, og disse myntene sorterer under Middlesex (rundt City of London) og har nummer D/H 804C.

Mynten har påskriften Odd Fellows Quis Rides (hvem ler?) på aversens og Honour (ære) på reversen. Videre står

det Spence under Hjerte og hånd. Disse myntene var gangbare i London, Middlesex, Lancaster (Manchester og Liverpool) og Bristol.

Referanse:

Whiting, J.R.S (1971) *Trade Tokens; A Social and Economic History*, Newton Abbot

Dalton and Hamer (1910) *The Provincial Token-Coinage of the 18th Century*, sitert i *The Provincial Token-Coinage of the 18th Century*, Published 2010, Digital Numismatic Publishing

Med et allerede relativt langt Odd Fellowliv bak meg, undres jeg stadig vekk over hvor lite kjent Sam. Johnson synes å være blant mine Ordenstelter. Som Thomas Wildey og Petrus Beyer blir han nevnt i samtlige norske Odd Fellow loger hver gang Kapellanen leser opp døde brødre fra en loge som bærer navnet hans. Men tillater du deg å spørre om hvem som skjuler seg bak navnet til loge nr 25 Sam Johnson, er jeg redd de fleste vil svare med et unnvikende skuldertrekk.

Hvert år minnes Thomas Wildey i alle våre loger tett opp til hans fødselsdag den 15. januar. Og hvert år minnes Schuyler Colfax som Rebekkekagradens far i samtlige Rebekkaloger verden over tett opp til hans fødselsdag 23. mars. Og det er greit nok, men hvorfor minnes vi i logene våre aldri Petrus Beyer og Sam Johnson tett opp til deres fødselsdager, henholdsvis 24. november og 20. mai? Hvor mange av dagens norske Odd Fellows er det som vet at det er takket være disse to ruvende Odd Fellow skikkelsene vi har en uavhengig Odd Fellow Orden i Norge? Jeg tror dessverre at svaret gir seg selv. Burde det ikke derfor være en tanke at Storlogen innfører samme prosedyre når det gjelder disse to, som den gjør seg nytte av når det gjelder Thomas Wildey og Schuyler Colfax?

Det er Petrus Beyer vi kan takke for at Odd Fellow Ordenen kom til Norge. Og det var det noen brødre i Gjøvik som ville markere, da de stiftet sin loge under det navnet i 1979. Likeledes gjorde noen brødre i Bergen ære på Sam Johnson i 1949 med å gi sin loge hans navn som en hyllest fordi det fremfor noen er ham å takke at Ordenen opplevde en eventyrlig rask utbredelse i Norge de nærmeste 20 år etter 1907.

I løpet av mine 35 år som medlem av Odd Fellow Ordenen, har jeg ikke talt på alle de gangene jeg har hørt navnet Sam Johnson uttalt på et håpløst bredt «tyggegummiamerikansk». Og for å si det som det er, så får jeg «ståpels» med stivkrampe hver gang jeg hører det fremført på den måten. For, akk og atter akk! Hvor de tar feil alle som tror navnet skal uttales slik. Men de som gjør det er vel unnskyldt ettersom nok vår Ordens amerikanske røtter romsterer i bakhodet deres. Og det ville vi helt ha unngått, hvis logene var pålagt å minnes ham rundt 20. mai hvert år!

Nei, Sam Johnson eller Samuel Johnson som han ble døpt i Gamle Aker kirke i mai 1861, er norsk som noen. Han

ODD FELLOW ORDENENS F SAM JOHNSON

var fetter til forfatteren Alexander Lange Kielland, onkel til biskop Alex Lange Johnson på Hamar og Gisle Espolin Johnson. Sistnevnte var styrer på Sukke hjem for multihandikappede døve i Andebu, en institusjon som den Norske

Odd Fellow Orden etter det ekstraordinære Storlogemøtet i Stavanger i 1948, utviklet et tett samarbeid med på landsbasis; et samarbeid som fortsatte i mange år. Og fortsatt støtter loge nr 15 Kongshaug i Sandefjord og andre

ØRSTE NORSKE STOR SIRE:

SAM JOHNSONS GRAV PÅ VESTRE GRAVLUND, OSLO.

FOTO: JON ESSEN JOHNSEN

vestfoldlØger villig opp med tilskudd, besøk og andre tiltak opp om dette hjemmet.

Samuel var prestesønn. Han var eldste-mann i en relativt stor barneflokk, og vokste opp sammen med syv søsken dels i Alvdal og dels i Trondheim. Faren var født i Lyngdal i Vest-Agder og moren i Stavanger. Faren var en yngre bror av den nærmest legendariske professor Gisle Johnson ved universitetet i Kristiania og sønnesønn av sogneprest Gisle Johnson Jacobæus i Østre Moland i Aust-Agder. Moren som var født i Stavanger, var datter av sogneprest Alexander Lange og hans hustru, Christine Aall, f. Castberg. Følgelig burde det ikke være noen tvil om at Sam Johnson er norsk som noen, særlig ikke dersom vi også tilføyer at han var tre-menning til faren til alle norske barns fenomenale barnetimeonkel, «onkel Lauritz» i Norsk Rikskringkasting i tiden

mellom 1946 og 1965, Lauritz Johnson.

Sam Johnson kom til verden samme år som Odd Fellow Ordenens grunnlegger, Thomas Wildey døde. Han var født 20. mai 1861 i Galgebergsgaten på Grønland i Kristiania og døde 27. september 1928 i Oslo.

Etter avlagt eksamen, latinartium 1879 med præ ceteris og 2. eksamen, 1880 med seks enere, begynte Samuel sine jusstudier. Han ble uteksaminert som cand. jur. m. laud 1884. Og dagen etter sin juridiske eksamen, overtok han som konstituert byfogd i Porsgrunn, hvor han var frem til oktober samme år. I oktober 1884 kom han som edsvoren fullmektig til Elverum, hvor han virket frem til 1. april 1886. Samme år slo han seg ned som overretts-sakfører på Tynset. Og etter at han ble høyesterettsadvokat i 1898, åpnet han advokatforretning i Kristiania 1. november 1899. I april året etter, flyttet han fra

Tynset og slo seg for godt ned i Kristiania, men drev fortsatt sin praksis på Tynset som en filial under Kristianiakontoret frem til 1902.

De årene han var på Tynset, finner vi Sam Johnson høyt og lavt, alltid opptatt med å bedre bygdefolkets kår. Med bakgrunn i en «arbeiderforening» som han stiftet i 1888, lyktes det ham å sette i gang en utbredt husflidvirksomhet. Han fikk bygget folkebad, fikk strukket mellom 300 og 400 km. telefonlinje og anla Elvardal-Tønset Telefonselskab med telefonsentral i Nord-Østerdal (1899). Dessuten satte han i gang byggingen av et vannverk samt bygget og fikk satt i gang Tønset meieri, dampsag og trevarefabrikk (1897), alt som regel uten særlig adgang til fagkyndig hjelp. Han ivret for igangsetting av en torvstrøfabrikk og bygging av et kalkbrenneri. Han overtok fallittboet Folda Isverk og som direktør for dette oppnådde han å få bedriften satt så pass på fote at den kunne settes i gang igjen. Dessuten var han med i bygdesangkoret. I 1893 ble han valgt til leder av ungdomslaget Fram og samme år tok han initiativet til å danne ungdomsforeningen Breidablik, det senere Østerdal Ungdomslag. Som om ikke dette var nok, styrte han også folkebiblioteket og bygdebrannkassen.

Men Sam Johnson var også opptatt av en mengde sosiale spørsmål og kastet seg med liv og lyst inn i ordsiftet om alt som i den anledning var oppe i tiden. En glimrende taler var han; uredd og kampglad. Han var humoristisk og slagferdig og med hodet fullt av et nærmest uutømmelig oppkomme av planer og ideer, som han til dels også realiserte gjennom foredrag, bladskrivning og i samtaler mann til mann. Slik fikk han etter hvert en formidabel innflytelse på alt som rørte seg i kultur- og næringslivet i Nord-Østerdal.

Men dette var ikke nok for en mann som Sam Johnson. Alt mens han holdt til på Tynset, vaktet hans interesse for de hemmelige og lukkede ordener. I 1897, på en av sine mange byturer til Kristiania, ble han således tatt opp som medlem av nr 1 St. Johanneslogen, St. Olaus til den hvide Leopard under Den Norske Store Landsloge. I 1902 fikk han IV og V grad i St. Andreaslogen Oscar til den flammende Stjerne Kristiania, innen hvilken han hadde VI grad i 1907.

Likevel var det innen Odd Fellow-ordenen han skulle finne det som appellerte mest til ham: en sterk sammen-

**HUSK NORSK ODD FELLOW AKADEMIS SYMPOSIUM 2015
I TROMSØ FRA 5.-7. JUNI 2015!**

slutning av menn som frivillig hadde avgitt løfte om å forsøke å være god, og å yte fremfor å nyte.

Og det var tremenningen hans, konservator Albert Jakob Lange ved Eidsvold Værk, som vakte Sam Johnsons interesse for Odd Fellow Ordenen. Og selv om Lange selv ikke var en Odd Fellow, så er det på hans initiativ det kom ny fart på sakene etter at loge Noreg i Stavanger ble lagt ned. Det var han som sørget for at alle nødvendige forberedelser til en ny broderforening i Kristiania ble truffet. Følgelig sammenkalte han til et møte i Fru Byes Hotell, Karl Johans gate 20 i midten av februar 1907. Her møtte ca 30–40 herrer. Som vanlig var også Petrus Beyer til stede. I løpet av dette møte ble det delt ut søknadsskjemaer for opptagelse i Ordenen. Også dette skjedde på Langes initiativ. Og med grunnlag i disse sendte han kort tid deretter ut innkalling til innvielsesmøte lørdag 9. mars 1907 kl. 1700. Og denne marskvelden ble Albert J. Lange og 13 andre kandidater innviet i Odd Fellow Ordenen. Begivenheten fant sted i Håndverkerforeningens lokaler under ledelse av Stor Sire Petrus Beyer og to av de tidligere innvidde brødrene fra loge Noreg, Stavanger.

Blant disse 14 nye Ordensbrødrene støter vi på det neste store og lysende navnet i Norsk Odd Fellow historie, nemlig Sam Johnson. Han ble også tidlig frimurer, men tilhørte grenen med navnet Den Norske Frimurerorden, også kalt Landslogen. I motsetning til Lange var Sam Johnson aldri embedsmann i Frimurerordenen.

I begynnelsen av 1908 – nokså nøyaktig 10 år etter at Gustav O. Abrahamsen ble innviet i Ordenen i loge Noreg, Stavanger, innledet den nyopprettede logeforeningen i Kristiania forhandlinger med ham om sammenslutning med den hvilende logen i Stavanger. Denne fusjonen ville innebære at logenavnet ble endret til Norvegia nr 1, at den skulle ha sete i Kristiania og at Ordenens norske hovedkvarter skulle legges til samme sted.

Ikke mange dager senere, tirsdag 18. februar, ble denne fusjonen virkeliggjort idet den nye logesalen i Kristianas første rådhus, Slottsgate 1, hvor brødrene hadde fått husly hos Frimurerne, ble innviet til Ordensbruk. Samme dag ble de 11 kandidatene innviet av Stor Sire, Petrus Beyer, som deretter – med grunnlag i fribrev fra den danske storloge, installerte loge nr 1 Norvegias første embedsmenn med br. Sam Johnson som overmester.

Dermed begynner en ekspansjonsperiode som savner sidestykke i all senere norsk Odd Fellow historie. Som tidligere i Tynset, er Sam Johnson nå på ferde høyt og lavt i landet vårt fra Kristiansand i sør til Narvik i nord, hvor han oppretter

broder- og søsterforeninger over en lav sko – etterfulgt av 15 Odd Fellow-loger og 8 Rebekkaloger. Og det var han som innførte Rebekkainstitusjonen til Norge da Rebekkaloge nr 1 Sct.a Sunniva ble instituert i Kristiania 28. mai 1909.

Ikke lenge etter at loge Noreg hadde gjenoppstått i skikkelse av nr 1 Norvegia i 1908, tok Sam Johnson tilskyndet av sin hustru Elisa, initiativet til å innføre Rebekkainstitusjonen i Norge. Derfor reiste han i ens ærend til København for å bli tatt opp som medlem av denne institusjonen. Fredag 2. april 1909 ble han følgelig tatt opp som medlem av Rebekkaloge nr 1 Caroline Amalie etter et ritual som i alt vesentlig var identisk med det Rebekka-gradritualet Schuyler Colfax forfattet, og som i 1851 la grunnlaget for Rebekkalogene i Amerika og senere også i Danmark.

Da Stor Sire Petrus Beyer ga Sam Johnson Rebekkagraden, anmodet han ham om å forfatte et nytt ritual for Rebekkalogene. Han fikk tillatelse til å ordne det på tilsvarende måte som for brødrene, med innvielse + 3 trinn. Og han lot seg ikke be to ganger. Takknemlig for å ha blitt vist så stor tillit så forholdsvis kort tid etter at han selv var blitt tatt opp i Ordenen, tok han denne utfordringen på strak arm og gjøv løs på dette ærefulle oppdraget med stor iver og begeistring. Det vakre og rikt utformede resultatet av den tilliten Stor Sire Petrus Beyer her viste ham, kjenner alle som er blitt tildelt dette nye Rebekkaritualets grader.

Sammen med åtte av brødrene i loge nr 1 Norvegia, blant dem Johan Middelthon som i 1936 overtok som Stor Sire etter Gustav Eriksen som overtok etter Sam Johnson på Storlogemøtet i 1928, undertegnet han samme måned en innbydelse til å danne en Rebekkaforening i Kristiania. At ikke det var kvinner som underskrev og sendte ut denne invitasjonen, skyldtes rett og slett at man på den tiden var helt avhengig av at menn tok slike initiativ fordi ingen kvinner innen Ordenen hadde anledning til å målbære saken.

Resultatet av denne innbydelsen var at den første Rebekkaforeningen i Norge ble stiftet, og tirsdag 18. mai 1909 ble den kommende logens første embedsmenn valgt. Ti dager senere fant Institueringen av den første norske Rebekkaloge sted. Det skjedde bare 56 dager etter at Sam Johnson selv fikk graden i København. I løpet av disse 8 ukene hadde han arbeidet i et forrykende tempo og rukket å utarbeide et helt nytt og komplett ritual bestående av fire helt nye grader for de danske og norske Rebekkalogene.

Søndag 2. november 1919 ble leir nr 1 Norge stiftet i Kristiania. Og da logene nr 9 Egestubben Med De Grønne Skudd i Stavanger og nr 10 St. Hallvard i Oslo var

instituert, var alle nødvendige organisasjonsmessige betingelser oppfylt for stiftelsen av Den Uavhengige Norske Storloge av Odd Fellow Ordenen (IOOF).

Søknaden om å få instituert egen Storloge for kongeriket Norge er datert mandag 15. desember 1919. Den er undertegnet av Hovedpatriark Gustav Eriksen for den nystiftede leir Norge og samtlige Overmestere for de 8 mannslogene og 2 Rebekka-logene.

Da alle formaliteter var i orden, innkalte Stor Sire Petrus Beyer torsdag 22. juli 1920 både leirens samt Odd Fellow- og Rebekkalogenes storrepresentanter til en ekstraordinær storlogesamling i Kristian Augusts gt 6 i Oslo. Dette møtet, som var berammet til lørdag 7. august 1920, hadde følgende dagsorden:

1. Tildeling av Storlogegraden til de norske Eks Overmestere.
2. Valg av embetsmenn til Den Uavhengige Norske Storloge.
3. Installasjon av embetsmennene.
4. Instituering av Storlogen.

Dagen i forveien, fredag 6. august, var Storlogens 12 kommende medlemmer, anført av Distrikt Deputert Stor Sire Sam Johnson og i nærvær av Stor Sire Petrus Beyer, samlet til et møte i forværelset i Kristian Augusts Gade 6. Her ble Storlogens navn vedtatt foruten at det ble besluttet at de danske lovene og ritualene skulle være gjeldende inntil videre. Dessuten valgte man Storlogens embetsmenn og nevnder. Alt dette ble formelt bekreftet på Storlogemøtet neste dag.

Da Den Uafhængige Norske Storloge ble instituert lørdag 7. august 1920, ble Sam Johnson samtidig innsatt som den første norskfødte Stor Sire for Odd Fellow Ordenen; et embete han skjøttet med iver og flid, og som han satt i til Gustav Eriksen overtok etter ham på Storlogemøtet 26. september 1928, dagen før han etter et langt sykeleie lukket sine øyne for så å gå inn til en evig og befriende søvn i den store Oddmesters faderfavn.

Tekst: Tore Lund Andersen

Tore Lund Andersen

BLOMSTER OG UGRESS

ARVE LØNNUMS REFLEKSJONER

Eks OM Arve Lønnum.

Hagearbeid er en verdifull, men for lite utbredt aktivitet. Prosessen som begynner på våren med å rake bort gammelt løv er en form for terapi der sjelen både kan hvile og blomstre. Jeg rydder jorden for gammelt for å gi plass til noe nytt. Der det nye skal vokse og trives må grunnlaget være godt. Men før jeg sår frø eller setter ned nye planter fjerner jeg ugress. Jeg ligger på knærne og prøver å tvinge min sans for orden inn i naturens ukontrollerte vekst av gress og ugress. Det er et arbeid jeg setter pris på fordi jeg på denne måten forskjønner min nære verden. Gjennom sommeren og høsten gjør jeg en iherdig innsats for å bevare min kontroll over naturen ved å luke ugress, klippe uønskede greiner, trimme hekker og slå plenen. Så slipper jeg opp kontrollen i oktober og lar naturen ta over sitt eget kretsløp av fødsel og død inntil jeg igjen neste vår gjenoppbygger mitt ritual.

I mitt lille mikrokosmos i en hage på x antall kvadratmeter er dette en enkel og tilforlatelig aktivitet som ikke lager store krusninger på livets hav. Det er en hobby jeg har kontroll på. Noe annet er det bilde jeg har fått i fjernsynsprogram som gjennom datamanipulering viser hva som skjer med det vi kaller sivilisasjon når mennesket blir borte. Dette programmet har navnet «Etter mennesket». Det viser hvordan naturen har full råderett uten noen kontrollerende organer og den har en fortreffelig tid. Naturen viser i all sin kraft hvordan den tar tilbake det mennesket har forsøkt å tilrane seg – den ustoppelige tiden som går kun en vei, bare framover der strukturer endrer seg fritt etter entropiens lover. Vi finner forklaringen på

dette i loven om termodynamikk. Den beskriver prosessene med varmeoverføring fra system til system, hele tiden med det mål at universet øker sin totale varme. Det er denne økende varmen som beskriver økende entropi som kommer til syne i økende uorden. Menneskets oppgave blir da å tilføre på egen hånd energi for å forhindre uorden, en uorden som mennesket må kontrollere gjennom arbeid. Derfor viser disse framtidscenarier på fjernsyn bygninger som forvitrer og til sist pakkes inn av trær og andre planter. Våre teknologiske produkter rustet og brytes ned så langt det er mulig. Et sandsløtt vil alltid vende tilbake til det det var – nemlig en sandhaug. I dyreverdenen dominerer entropien med sine lover der den sterkeste vinner. Spis eller bli spist. Vi kaller det barbarisk, men det er rettferdig i en verden der mennesket er borte og ikke kan anvende sine lover skapt av tanker.

Jeg tilfører min energi i hagearbeidet for å hindre entropien i naturen å ta overhånd. Et lite grep i universet, et stort grep i mitt bilde av harmoni og skjønnhet.

Hva har dette med oss å gjøre? Egentlig alt. Mennesket er materie og ånd, fysiologi og tanker, kropp og sinn, hat og vold mot kjærlighet og omsorg. Mennesket er balansepunktet mellom natur og kontroll. Kontrollen gir oss følelsen av trygghet og sikkerhet mot den truende naturen. Vi erkjenner at naturen er nådeløs, samtidig som vi gjennom alle tider har søkt å kontrollere den. Det har vært sivilisasjonenes mål gjennom alle tider og vi har lyktes langt på vei. Vi har kommet så langt i å ha kontroll at vi truer vår egen eksistens ved å ha fjernet naturens kontroll. Vi har skapt uorden i klimaet og vi er selv vår egen største trussel. Den menneskeskapte kontrollen truer med å bryte ned de naturlige mønstre som vi er så avhengig av. Har vi vært for iherdige gartnere?

Jeg gjentar spørsmålet: Hva har dette med Odd Fellow å gjøre? Hva har dette med oss alle å gjøre? Egentlig svært mye. Historien har vist – og viser oss også i nåtiden – at når man undertrykker ånden, sinnet og tankene vil naturen i mennesket ta tilbake all makt og det vil bli en verden der den sterkeste rett vil råde. Tilbake står begjæret og driftene og alle relasjoner vil være styrt av undertrykkelse, vold og drap. I en sterkt brutalisert verden ser vi allerede at naturen har overtaket mange steder fordi både den individuelle selvkontroll og kollektivets felleskontroll

svikter. Jeg vil presisere at den brutale verden ikke er dyrenes verden – den er bare naturlig. Brutalitет er menneskeskapt. Den brutale verden viser at den kontroll verdibærende Ordener som Odd Fellow står for og arbeider med å spre rundt seg er livsviktig. Odd Fellow er ånd og sinn, tanke og visdom, barmhjertighet og omsorg, vennskap og kjærlighet. Vårt etiske budskap er en garantist for balanse og kontroll så lenge vi lever et liv i visshet om at naturen er viktig og god og verneverdig, men det er vår plikt og vårt ansvar å kontrollere og regulere vår egen menneskenatur med omsorg for medmennesker.

I denne sammenheng er det for meg fristende å nevne den boken som har gitt meg en klar forståelse av utviklingen av samfunn, kulturer og menneskenes syn på sin samtid. Dag Andersens «Det femte trinn» gir en forenklet, men klargjørende oversikt over menneskenes måte å drive verden framover på. I dag står vi ved inngangen til det femte trinn. Det fører oss ut av materialismen og inn i en epoke preget av eksepsjonell teknologi sammen med et altruistisk verdens- og menneskesyn. Dette vil skje fordi menneskene er tvunget til det. Det er et trinn preget av erkjennelsen av at det onde kan fjernes av det gode. Det er tendenser til en slik erkjennelse på mange plan i dag. Denne erkjennelsen er egentlig å rydde opp i menneskesinnet på samme måte som vi rydder i våre hager. Hva ugress angår velger vi selv hva vi vil fjerne i vår hage. Ugresset er like mye natur som en foredlet rose og mye ugress er også vakkert. Den samme valgfrihet til å fjerne menneskelig ugress slik det ligger i det menneskelige sinn har vi ikke. Det vi kan gjøre er å gå foran med et godt eksempel, si fra om det som er i strid med våre verdier og påvirke mennesker til selv å rydde bort sitt ugress.

Så vender jeg tilbake til min hage. Jeg plukker vekk ugresset med roten og gjen-skaper den orden jeg ønsker. Samtidig vet jeg at jeg hele tiden må vende tilbake til blomsterbedet med mitt ønske om å bevare det som gjør meg godt. Når jeg forlater min hage og møter mennesker søker jeg å være positiv for å minne dem om at det menneskelige ugress er negative holdninger. *Jeg har erfart at jeg har blitt en dyktigere og mer bevisst gartner i det menneskelige blomsterbed med den ballast Odd Fellow gir meg.*

WASH med Anette Larsen Høvik.

WASH, som er oppkalt etter loge nr 1 Washington, som Thomas Widey grunnla i 1819, bor sammen med Anette Larsen Høvik. De to utgjør husværet og det synes Anette er helt OK. Å være «samboer» med Wash er bare koselig. Dette er trivelig, sier Anette, men bevarer, det er også mye jobb. Også Anette har gardert seg i tilfelle ferie. – Min storebror stiller opp. Han er også blitt glad i Wash. Wash er flink til å sitte når han blir bedt om det, men trekker litt for hardt i båndet. Han er veldig kontaktsøkende, og er lett å bli glad i. Det skal bli toft å forlate ham når den tid kommer, men jeg har selv meldt meg til dette, så det må jo gå, forteller Anette med en anelse tristhet i stemmen (?).

Anette er sykepleier. Blir det for tette eller lange vakter, kommer mamma eller storebror innom så Wash får seg en luftetur og litt selskap.

FAKTA:

Det koster cirka 325.000 kroner å utdanne en førerhund.

275.000 betaler det offentlige (NAV). De resterende 50.000 kommer fra frivillige organisasjoner og private givere.

Odd Fellow Ordenen setter seg som mål å bidra med til sammen 300.000 kroner, 50.000 til hver av de seks valpene.

Hundeskolen Veiviseren vant NAVs anbud for perioden 2012–2016 og har fått største kvote for trening og levering av førerhunder. Hundeskolen Veiviseren uteksaminerer mellom 40 og 50 førerhunder i året.

ODD FELLOW STØTTER F TO NIESER MATER

Den andre forvertsamlingen var lokalisert til Moss. Tilfeldigvis (!) foregikk første del av samlingen med t (Eli Strømsheim), Wish med Terje Olsen, Wara med May Kronstad, Wash med Anette Larsen Høvik og Wild

De seks valpene i kullet, som Odd Fellow støtter i opplæringen til førerhunder for blinde, nemlig vanlig god hundeoppførsel. Siste mandag i mai var fem av dem på sitt andre treff, dem inntil de skal finne sin ledsager for resten av livet.

Denne gangen skal vi stifte nærmere bekjentskap med to av forvertene, nemlig niesene Silje Høvik Johansen som er forvert for Wildey og Anette Larsen Høvik som har Wash boende hos seg. Kusineene bor i Lier utenfor Drammen og har kun 15 minutter mellom seg. Av og til trener de sammen. Det betyr at hundene kjenner hverandre. Silje og Anette utveksler er-

FØRERHUNDUTDANNING:

WASH OG WILDEY

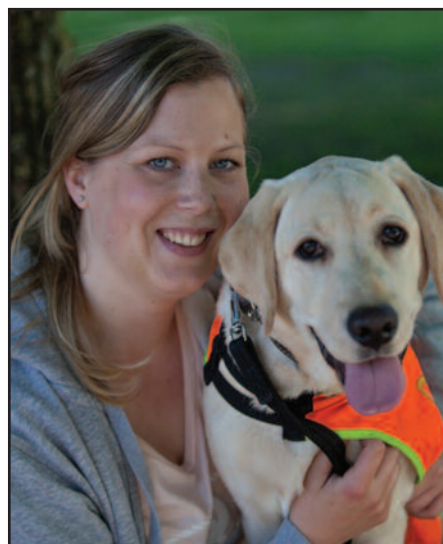

rener i parken tvers over logehuset i Moss. Fra venstre ser vi Winnie med Gjert Laading (forverten er fru
ey med Silje Høvik Johansen. Wita, med sin forvert, var ikke til stede.

eller svaksynte, er nå blitt fem måneder. De er nå inne i sin første del av utdannelsen,
. Denne gangen i Moss. De hadde med seg sine forverter, som skal være sammen med

faringer, både gleder og utfordringer. Ingen av dem har hatt hund før, så det er med en
viss ydmykhet de har meldt seg som forverter. Men dette er et godt formål som også
gir glede underveis. Neste samling er i slutten av juni på hundeskolen i Vestby.

Tekst og foto: Arne Glomdal

WILDEY med Silje Høvik Johansen.

WILDEY, som er oppkalt etter Odd
Fellow Ordenens grunnlegger, Thomas
Wildey, bor hos Silje Høvik Johansen
og hennes samboer. Selv om ansvaret
ligger på Silje må samboeren også ta
sin tårn, ved å gå tur og ta del i den
daglige omsorg. Blir det noen ferie på
meg i år stiller pappa opp, sier
Silje. – Han lærte fort å sitte. Som
oftest blir han sittende når han blir
bedt om det, men det er ikke alltid så
gøy å høre på meg. Det er ikke alltid,
ja det er kanskje sjelden, at han
synes det er greit å gå pent i bånd
ved siden av meg. Men hver dag med
Wildey er en glede og dette er først
og fremst veldig gøy! Jeg har blitt
veldig glad i Wildey allerede og når
den tid kommer, kan det bli vanskelig
å skilles. . .

Silje jobber i Posten, og Wildey
har vært med på jobb og på post-
ombæring.

HUNDENE er allerede ikledd hundedekken
merket Norges Blindesamfund og med på-
skriften «Førerhund under trening».

THOMAS WILDEY-SEMINAR

ER VENN MED THOMAS: Tore Lund Andersen trakk opp perspektivene med DSS Svein R. Simonsen som interessert tilhører.

Det første Thomas Wildeyseminaret ble holdt 27. april 2013 i Oslo. Det samlet et 70-talls deltakere fra hele landet. Så ble deler av seminarinnholdet holdt som en hovedkomponent i Svenska Odd Fellow Akademins Høgtidsdag i Stockholm i oktober 2013. 22. mars 2014 ble det «opprinnelige» seminar sett opp i Tromsø i regi av DSS Sylvi Hofsay Tollefsen og DSS Svein R. Simonsen. Da antall påmeldte var kommet opp i 107, måtte man sette sluttstrek på grunn av plassmangel.

Selv om Thomas Wildey ble stifteren av den mest hurtigvoksende og etter hvert største verdibærende Orden i USA, har det vært samlet lite kunnskap om hans liv og virke. Etter hans død ble det skrevet én nekrolog. Den ble plagiert av mange, men ikke tilført nevneverdig nytt. Etter som tiden gikk, ble minnet om Wildey hyllet inn i et ikonisk mørke hvor man visste noe, men manglet det meste. Det var uvissheten som ble dyrket, men lite ble gjort for å finne ut mer om ham. Han ble en mytisk og mystisk skikkelse. Derfor var det naturlig å la den første presentasjonen av ham hete: «Hva vi ikke vet om Thomas Wildey».

EN NY KUNNSKAPSKILDE

Det er fortsatt mye vi ikke vet om Thomas Wildey, selv om det siste året har bragt vesentlig og mye ny kunnskap. Det er spesielt tre områder som kan gi oss ny kunnskap og innsikt, nemlig:

- den historiske situasjon i England på 17- og 18-hundretallet
- friendly and fraternal societies og Ordener i England
- eksterne omtaler av Ordenen i USA

Dag Virik har gjort et enormt og banebrytende søk både i engelske og amerikanske kilder. På områder hvor vi tidligere sa at vi ikke visste, og til dels ikke kunne vite, har vi nå fått kunnskaper om Wildey som vi tidligere ikke har kjent til.

I hans foredrag både i Stockholm og Tromsø fikk deltakerne høre om en rekke ukjente sider av Wildeys liv. En del av tidligere kunnskaper blir også falsifisert. Vi kjenner i dag navn på Thomas Wildeys foreldre og søsken, også andre slektninger. Vi vet hvor han er født, hvor han er døpt, hvor han vokste opp. Sannsynligheten taler for at han vokste opp i nord-England og ikke i London. Han gikk også i lære hos sin far, og familien har neppe vært særlig fattig.

Etter hvert får vi også et helt nytt og omfattende bilde av Thomas Wildey i USA. Bildet av hjulsmeden blir supplert med alle hans øvrige aktiviteter både i og utenom Odd Fellow Ordenen. Han drev østersrestaurant, utleievirksomhet og også som bonde, blomsterdyrker og grønnsakhandler. Han engasjerte seg også i en rekke sosiale tiltak, var dommer i veldedighetsarrangementer, toastmaster, formann og styremedlem i

en mengde sosiale aktiviteter, og har sannsynligvis også vært aktiv og leder i Druidordenen.

Tore Lund Andersen har allerede en betydelig innsikt i engelsk historie og om en rekke Ordener og sammenslutninger i England. Og med sitt prosjekt i Norsk Odd Fellow Akademi gjør han nå dypdykk i historien om Manchester Unity som vår amerikanske Ordensgren hadde et meget nært samarbeid med fra 1826 til 1841.

Ved at vi i Norge og i vår Orden etter hvert får medlemmer med spesialkompetanse på disse områdene, vil vi etter hvert kunne presentere et langt mer nyansert, levende og dynamisk bilde av vår Ordensgrens grunnlegger.

PROGRAMMET I TROMSØ

Programmet i Tromsø ble tredelt som i Oslo. Det startet med at Kjell-Henrik Hendrichs brettet ut en oversikt over Thomas Wildeys liv fra 1782 til 1861. Men fordi vi i løpet av året har fått et helt nytt tilfang av kunnskaper, måtte han korrigere tidligere påståtte mangler med ny kunnskap. Derfor ble det et foredrag langt mer med en oversikt over hva vi nå faktisk vet om Thomas Wildey.

Deretter trakk Tore Lund Andersen opp et perspektiv på Odd Fellow Ordenens rotsystem i England. Gjennom friendly and fraternal societies som vokste frem som en følge av at det gamle bondesamfunnet forsvant og det nye industrisamfunnet vokste frem, måtte man få nye sosiale nettverk. Hvor tidlig denne prosessen startet og hva den egentlig overtok for, kan være vanskelig å entydig fastslå. Men for vår Ordens vedkommende kulminerte dette i samlingen om og etableringen av Manchester Unity i 1810. Det er fra denne størrelsen vår Ordensgren fikk sitt første Charter i 1820 og sitt endelige Charter i 1826.

Etter dette tok Dag Virik fatt på å presentere sine mange kildeoppgaver og dokumentasjoner både fra England og USA. Det som gjør det spesielt spennende for tilhørerne er å se dokumentasjonen som kommer opp fra arkiver, tidsskrifter og aviser. Vi står ikke lenger med løse påstander, men håndfaste og lesbare data som kan legges frem for alle. Etter hvert blir dokumentasjonen så stor at Dag Viriks forelesningstid blir for kort. I Tromsø startet vi kl 1100 og holdt på til kl 1500. Med alt stoffet som foreligger, burde vi hatt et par timer til.

SEMINAR I TROMSØ

ØVERST:

DSS Dag Virik foreløser om sinenye oppdagelser i Thomas Wildeys liv.

MIDTERST::

Stor Redaktør Kjell-Henrik Hendrichs i vanlig forelesningspositur.

NEDERST:

DSS Sylvi Hofsføy Tollefsen ønsker den tallrike forsamlingen velkommen til et spennende seminar om Ordenens grunnlegger.

NYE UTFORDRINGER

Når vi ser på hva vi nå vet, synes det som om det gjenstår en stor hvit flekk på oversikten. Det er Wildeys siste ti år i England. Der gjenstår det å få frem spennende data og opplysninger.

Thomas Wildeyseminaret kan holdes over hele landet. Neste sted ut er Sandefjord 1. november 2014 hvor Rådsmedlem i Norsk Odd Fellow Akademi (NOFA), Turid Tuft, står ansvarlig. Det er grunn til å be andre distrikter, ikke minst i de store byene, om å se på nytten av å arrangere et Thomas Wildeyseminar til glede og opplysning for søstre og brødre.

I løpet av overskuelig fremtid vil Tore Lund Andersen gjøre ferdig sitt prosjekt i NOFA om Manchester Unity. Og Dag Virik arbeider med å supplere sitt NOFA-prosjekt til å omfatte en kronologi over Thomas Wildeys liv med alle kjente kildehenvisninger.

I arbeidet med å finne spor etter og kunnskap om Thomas Wilde, dukker det opp ny Ordenskunnskap. Et eksempel på dette er artikkelen om Odd Fellow mynten på annet sted i dette bladet.

I arbeidet med Thomas Wildey, hans tid og virke, viser det seg at mange sitter rundt omkring med brokker av kunnskaper, med gjenstander, artikler og bøker, som alle forteller sin lille del av historien om mannen og Ordenen.

Da reiser det seg et spørsmål om det ville være på tide å danne et «Thomas Wildey selskap» som kunne samle alle interesserte i Norge og kanskje Norden til felles arbeid med dette stoffet. Med den kildeinnsamling som nå finner sted, burde det være grunnlag for å få enda flere hoder i arbeid.

Tekst: Kjell-Henrik Hendrichs

Foto: Gunnar Graff

INSTITUTT FOR ORDENSHISTORISK OG RITUELL FORSKNING
inviterer til seminar om

«LOGESALENS FORBILDER, ARKITEKTONISKE UTFORMNING OG FUNKSJONER SOM RITUELT ROM»

lørdag 18. oktober 2014 kl 0900–1600 i Stortingsgaten 28, Oslo

Seminaravgiften er på kr. 350,-. Den inkluderer deltakelse i seminaret, enkel lunsj. Skriftlig påmelding skjer snarest og senest innen 1. oktober 2014 til epost: nofaseminar@gmail.com. Ved bekreftelse om deltakelse gis informasjon om hvordan betaling skjer.

P R O G R A M

KL 0900–1000:

ANKOMST OG REGISTRERING

KL 1000–1015:

ÅPNING AV SEMINARET VED STOR SIRE MORTEN BUAN

Odd Fellow Ordenens to rituelle universer:

- logesalen
- leirslagningen

KL 1015–1100:

STOR REDAKTØR KJELL-HENRIK HENDRICH:

Logesalens forbilder, grunntanker og utfordring

- tre rituelle rom pluss to tilleggsrom
- logesalens grunnidé og symbolikk

KL 1100–1200:

EKS OVERMESTER OG ARKITEKT TORE STAVER:

Logesalens arkitektoniske utfordringer og muligheter

- rommet
- materialer
- farger
- effekter

KL 1200–1400:

LUNSJ:

Omvisning i de rituelle rom og labyrint

KL 1400–1500:

EKS DSS KARI RINGSTAD:

Rebekkasøstres bruk av logesalen

- regalier og skråstolær
- veggfaste symboler og sinnbilder
- symbol og/eller pynt – ethvert symbol skal ha en forklaring
- ballotteringsskrin og/eller urner
- alter – former, betydning og utformning

KL 1400–1500:

SDSS RANDULF MEYER:

Logesalens innredning

- de fire faste Katetere
- staver og spyd
- regalier og skråstolær for Odd Fellow brødre
- antependier og pulpiturkleder
- labyring og krypt
- plassering av Charterbrev

KL 1600: Avslutning

Foto: Erling Nordsjø

HVA VIL VI OPP NÅ?

En organisasjon beskrives som et nettverk. En Orden er selvfølgelig det samme – et kjempestort nettverk. Kommunikasjonsnettverket er som et blodåresystem som binger gode meldinger i form av kunnskap og energi. Og det skal få varsellampene til å lyse når noe ikke er som det skal. Det er i alle menneskelige forhold noe som ikke fungerer, som må rettes opp og justeres. Det er en del av det virkelige liv.

Men først og fremst er det de gode, livgivende og positive ressurser som skal spres slik at vi kan vokse ut fra de mål blant annet Storlogemøtet 2015 har satt opp. I den sammenheng vil jeg fremheve tre stikkord: *verdier, kunnskap og kompetanse*.

Alle Storembedsmenn har sin forankring i en loge, en leir og et Distrikt. Som nyvalgt Deputert Stor Sire ser jeg det som en av mine mest sentrale oppgaver å bidra til at kommunikasjonene mellom Distrikts Stor Sirene, Distriktene og den enkelte loge og leir blir holdt åpne og styrket. Vi vet alle hva som skjer når en blodåre tettes igjen. Da blir det blodpropper, ødeleggelse og død. Men når blodet får strømmen energirikt og frisk, skaper det nytt liv og vekker latente krefter til liv. Selv om alle ledd er livsviktige, alt fra Den Europeiske Storloge til det enkelte lands Storloge, er det ute i loger og leir det virkelige Odd Fellow arbeid foregår. Det er der rekrutteringen finner sted, der skjer de rituelle opplevelser og den etiske belæring. Det er gjennom den enkelte søster og bror og i det daglige liv Odd Fellow Ordenen viser sitt sanne ansikt. Når vi ser at Odd Fellow Ordenen er en verdibærer, skjer dette gjennom den enkelte søster og bror. Det er du og jeg som er Odd Fellow Ordenen i praksis og i dagliglivet. Eksempelsmakt er total.

For at vi skal bli sterke, må vi dele er-

faringer, kunnskap og innsikter. Å være Distrikts Stor Sire er på mange måter en ensom oppgave. Mange ledere i vår Orden har ensomme oppgaver. Vi har en enkel struktur og intet byråkrati å støtte oss til. Du kan ikke lesse dine oppgaver over på andre. Hvis ikke jeg gjør min plikt, blir ikke plikten utført. Dette er selvfølgelig også en styrke fordi vi blir avhengige av å samarbeide.

Jeg ser det som en av mine viktigste oppgaver å være samtalepartner og erfaringssamler med de mange Distrikts Stor Sirene. Hvert eneste Distrikt har sine særegne utfordringer fra det kjempemessige Finnmark til det knøttlille Vestfold.

Samtalene og akkumuleringen av erfaringer må skje i former hvor erfaringen kan tas vare på. Det er jo nettopp dette som er grunntanken i perfektionering og ledelsesutvikling på alle nivå i Ordenen. Det er feil når noen tror at ledelsesutvikling og profesjonalisering er i strid med Ordenens vesen. Det er derimot omvendt. Kompetansebasert og reflektert ledelse er et av de viktigste virkemidler for å gjøre Ordenen til et velegnet redskap for de verdier vi ønsker å stå for og å dele med andre.

Som Stor Vakt har jeg i fire år fått gleden av å være med i Nevnd for Kunnskapsløftet. Dette arbeidet ligger mitt hjerte nær. Grunnen til dette er ganske entydig. Jeg er overbevist om at kunnskapsrike Odd Fellows er et prioritert ønskemål av to klare grunner. For det første er kunnskap en stor glede for den enkelte selv. Det sies allerede i vårt store dikt, Håvamål i strofe 11: «Bedre bør å bære har ingen enn mye manneveit.» Og for det andre er det en berikelse for alle andre at medlemmene har kunnskaper om så mange sider av Ordenen som mulig, ikke minst det rituelle og det etiske.

Etisk og personlig dannelse er ikke noe som kommer av seg selv. Det krever selvinsikt, det krever gjennomføringsvilje og du vil alltid snuble på veien. Men allerede fra tidlig i Ordenens liv formulertes denne målsettingen for Ordenen arbeid: «to elevate the character of man!» Noe av det flotteste jeg ser er voksne, kunnskapsrike søstre og brødre i konstruktivt samarbeid

for å fremme gode medmenneskelige verdier. Da viser Odd Fellow Ordenen seg ikke bare som en bærer av verdier. Da viser den at disse verdiene gir resultater både nå og for fremtiden.

*Med broderlig hilsen
i Vennskap, Kjærlighet og Sannhet*

Geir Småvik
Dep. Stor Sire

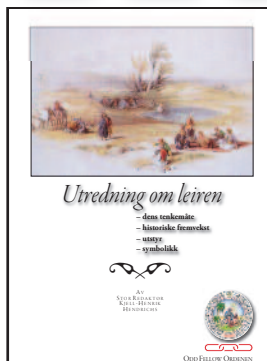
TILBAKE TIL ORDENENS RØTTER OG THOMAS WILDEYS TID I ENGLAND

Reisen starter i Manchester som etter hvert ble tyngdepunktet for Odd Fellow Ordenen i England. Den fortsetter til Sheffield hvor sannsynligvis den første Odd Fellow loge så dagens lys og hvor James Montgomery pryder plassen foran katedralen. I London er det Thomas Wildeys oppvekstområder og hvor han ble døpt som står sentralt. Foredrag under hele reisen.

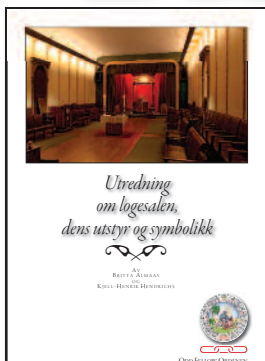
Turen strekker seg over fem dager.

For nærmere program kan interesserte melde seg på englandsreise@gmail.com. Turen settes opp når tilstrekkelig antall har meldt seg. Reiseleder er Kjell-Henrik Hendrichs.

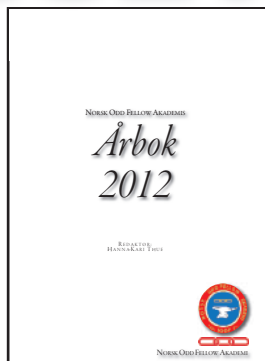
HAR DU SKAFFET DEG DISSE?

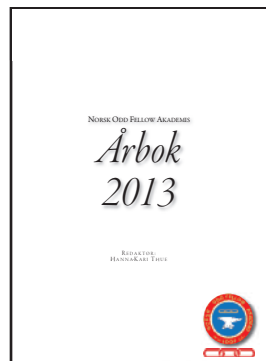
Utredning om leiren.

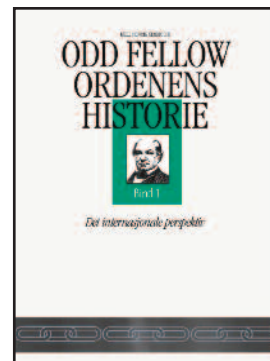
Utredning om logesalen, dens utstyr og symbolikk.

Odd Fellow Akademiets Årbok 2012.

Odd Fellow Akademiets Årbok 2013.

Odd Fellow Ordenens historie, bind 1.

Odd Fellow Ordenen i Norge har startet en ny praksis med å utgi publikasjoner om spesielle emner. Dette for å gi tilgang til kunnskap som det tidligere ikke var lett å skaffe seg. Ikke minst gjennom prosjekter i Norsk Odd Fellow Akademi vil slike publikasjoner bli utviklet og utgitt. Dette oppslaget har til hensikt å gjøre Ordenens medlemmer kjent med at publikasjonene finnes og hvor de kan skaffes.

UTREDNING OM LEIREN

For første gang foreligger det en fremstilling av leirens historiske fremvekst, tenkemåte, utstyr og symbolikk. Dette burde være gledelig og nyttig lesning for alle matriarker og patriarker. Leirinstitusjonen i Odd Fellow Ordenen skiller seg ganske mye fra andre avdelinger i en del sammenlignbare Ordenssammenslutninger. Heftet egner seg så vel for eget studium som for gruppearbeid. Kr. 25,- pr. eksemplar.

UTREDNING OM LOGESALEN, DENS UTSTYR OG SYMBOLIKK

Det finnes utredninger om logesalen både på amerikansk, tysk, dansk og svensk. Denne første norske bruker alle tilgjengelige kilder i sin beskrivelse av logesalens forbilder, hvordan den skal og kan bygges opp og hvordan et slikt rituelt rom skal forstås.

Dette er en publikasjon som alle interesserte

Ordensmedlemmer bør ha som oppslagsmulighet i sin jevnlige omgang med sin egen logesal, og andre logesaler man kommer i kontakt med. Kr. 25,- pr. eksemplar.

NORSK ODD FELLOW AKADEMIS ÅRBØKER FOR 2012 OG 2013

Norsk Odd Fellow Akademi (NOFA) utgir hvert år en Årbok. De to første – for årene 2012 og 2013 – er nå i salg. Årbøkene gir en aktuell beskrivelse av hva NOFA arbeider med, de prosjektene som er under arbeid og ferdigstilles, og foredragene på NOFAs årlige symposier – holdt i Trondheim i 2012 og i Bergen i 2013, og vil bli holdt i Tromsø i 2015. I tillegg er det fordypningsartikler om temaet Vennskap i Årboken for 2012 og om Kjærlighet i Årboken for 2013.

Årboken skal være til informasjon, inspirasjon og kunnskapsformidling. Kr. 25,- pr. eksemplar.

ODD FELLOW ORDENENS HISTORIE – BIND 1

I 2008 kom første av tre bind av Odd Fellow Ordenens historie for første gang på norsk. Første bind tar for seg Ordensvesenets historie tilbake til antikken og fører den opp til vår tid. Hovedstoffet er selvfølgelig Odd Fellow Ordenens egen historie fra den startet i England på 1700-tallet, overføringen til USA i 1819 og utviklingen av Ordenen i dette kjempestore kontinentet. Deretter kom Ordenen til Tyskland i 1870, til Danmark i 1878, til Sverige i 1884, til Island i 1897, til Norge i 1898 og til Finland i 1925.

ODD FELLOW ORDENENS HISTORIE – BIND 2

Bind 2 er under utarbeidelse, og vil ta for seg Odd Fellow Ordenens historie i Norge. Tredje bind vil være av leksikalsk karakter. De tre bindene supplerer hverandre.

Planlegger dere å reise på tur?

- Vi har lang erfaring med å skreddersy foreningsturer til hele Europa
- Vi ordner alt på turen (reise, opphold, mat og utflukter)
- Spør oss om et uforpliktende tilbud og vi gir dere raskt og presist svar
- Vi har også et stort utvalg av åpne påmeldingsturer til inn- og utland

Vi har reiseledere som kan være med!

Les mer på nett eller spør om gratis reisekatalog

Best på pris og personlig oppfølging

Tur med buss, fly eller båt? Dere bestemmer

DAG AASBØ TRAVEL

@ post@dagaasbo.no

www.dagaasbo.no

37 15 70 31

facebook.com/dagaasbotravel

Fakta om Ordenen

- Den første Odd Fellow loge i vår Ordensgren ble instituert 26. april 1819 i Baltimore i staten Maryland i USA. Den fikk navnet Lodge No: 1 Washington
- Den første Odd Fellow leir ble instituert 6. juli 1827 i Baltimore, USA. Den fikk navnet Encampment No: 1 Jerusalem
- Vår Ordensgren kom først til Tyskland i 1870
- Vår Ordensgren kom til Danmark i 1878
- Den første norske Odd Fellow loge, nr. 1 Noreg, ble instituert i Stavanger 26. april 1898
- Den første norske Rebekkaloge, nr. 1 Sct.a Sunniva ble instituert i Kristiania 28. mai 1909
- Den første norske Odd Fellow leir, nr. 1 Norge, ble instituert i Kristiania 3. november 1919
- Den Norske Storloge ble instituert i Kristiania 7. august 1920
- Den første norske Rebekkaleir, nr. 1 Oslo, ble instituert i Oslo 26. april 1980

Status

Odd Fellow Ordenen i Norge har pr. 5. juni 2014:

- 154 Odd Fellow loger
- 129 Rebekkaloger
- 26 Odd Fellow leire
- 26 Rebekkaleire
- 12 065 Odd Fellow brødre
- 10 812 Rebekkasøstre
- Totalt 22 877

Ordensquiz

15 spørsmål

1. Hva heter embedstittelen Eks Overmester på engelsk?
2. Hva kaller Druidordenen sin logesal på norsk og på engelsk?
3. Hvilket nummer i rekken av Storlogemøter ble avholdt i 2014?
4. Hva heter de to nyvalgte Deputerte Stor Sirer?
5. Hvilke er våre tre nålevende Eks Stor Sirer?
6. Hvor ofte avholdes det Storlogemøte i Norge?
7. Når mener vi den første Odd Fellow loge ble instituert i USA?
8. Hva heter den største Orden som har eksistert i Norge?
9. Når hadde denne Ordenen sitt høyeste medlemsantall og hvor stort var dette?
10. Når kom Odd Fellow Ordenen til de nordiske land?
11. Når kom Norsk Odd Fellow Blad ut første gang og hvem var redaktør?
12. Har Rebekkainstitusjonen hatt sitt eget blad?
13. Hvem har skrevet Rebekkalogenes ritualer?
14. Hva menes med Ordenens to rituelle universer?
15. Hvem var Stor Sire under 2. verdenskrig?

- SVAR:
1. Past Nobel Grand
 2. På norsk heter den Lunden og på engelsk The Grove
 3. Det 23. siden 7. august 1920
 4. Toril Grundtvig Skougard og Geir Småvik.
 5. Johan Krohn, Oddvar Granlund og Harald Thoen
 6. Normalt hver fjerde år
 7. I 1802
 8. Den Norske Good Templar Orden (IOGT)
 9. IOGT hadde om lag 100.000 medlemmer omkring 1918
 10. Danmark i 1878, Sverige i 1884, Island i 1897 og Finland i 1925
 11. Bladet ble utgitt privat i 1923 med Stor Sire Samuel Johnson som redaktør
 12. Ja, Rebekkalbladet som kom ut fra 1946 til 1954
 13. Stor Sire Samuel Johnson
 14. Logesalen og leirslagningen
 15. Stor Sire Johan Middelthon (1936-1949)

ODD FELLOW TOR

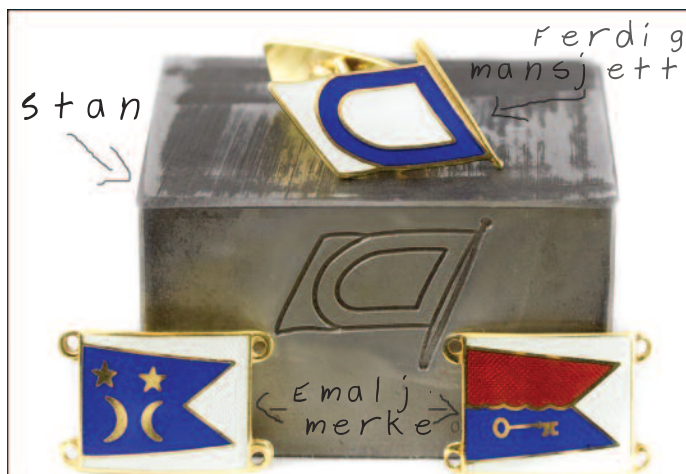
BRANSJE/FIRMA	KONTAKTPERSON	TELEFON	E-POST	POSTNUMMER
ADVOKATER Bull & Co Advokatfirma AS	Jan-Erik Grundtvig Sverre	23 01 01 01	www.bulco.no	0203 OSLO
ANLEGGSGARTNERMESTER Håkon Bjørndal	Håkon Bjørndal	977 92 177	haakon@bjorndal.com	5525 HAUGESUND
BEGRAVELSESBYRÅ Odd Abbedissen Begravelsesbyrå Berg Begravelsesbyrå Ringerike DA	Odd Abbedissen Jan Arvid Dolve	55 15 40 90 32 17 08 90	berg@ringnett.no	5147 FYLLINGSDALEN 3515 HØNEFOSS
BILGUMMI Western Bilgummi AS	Kjell Western	32 22 74 00		3400 LIER
BIL – NY – BRUKT – VERKSTED Varden Bil a/s Toyota Haugesund AS	Jens Erik Jensen Leif Gunnar Rørvik	52 81 45 00 52 70 44 00	post@vardenbil.no post.haugesund@toyota.no	5542 KARMSUND 5538 HAUGESUND
BILLAKKERING Lakk Service AS	Bjørn Martin Nernes	52 77 39 00	martin@lakk-service.no	5563 FØRRESFJORDEN
BILSALG Nymo Bil AS	Kjell Nymo	75 50 79 00	post@nymobil.no	8041 BODØ
BRANNSIKRING N.R. Brannsikring A/S	Steinar Jansen	52 71 73 44		5501 HAUGESUND
BRANNUTSTYR Braco AS	Einar Glenhøj	32 22 66 70		3420 LIERSKOGEN
BUSSTRANSPORT/REISEARRANGØR Turistbussen Ålesund	Geir Gjerde	70 14 33 16	geir@turistbussen.no	www.turistbussen.no
CATERING Kepa a.s.	Kjell Rune Grunnevig	988 57 889	post@kepa.no	5501 HAUGESUND
DAMEKLÆR Womens Wear/Elinette Zig Zag	Reidun Persson	73 10 72 83 22 43 06 90		7327 SVORKMO 0257 OSLO
EIENDOMSMEGLING Boli a/s	Odd Bjørn Hofstad	928 06 490	obh@boli.no	7715 STEINKJER
FERIE OG FRITID Drømmeboliger i Spania til leie	Terje Olsen	911 08 100	www.casa-as.no	1617 FREDRIKSTAD
FLIS/MUR/GRAVING/TØMMER/NATURSTEIN/BETONGARBEID A. Helgeland Betong AS	Audun Helgeland	907 87 001	post@ahelgeland.no	5525 HAUGESUND
FRISØRER Lille Salong	Lill Kraft Johnsen	22 35 65 13		0173 OSLO
GLASSMESTERE SNE Glasservice A/S	Einar Rafoshei-Klev	38 26 16 21		4517 MANDAL
GRAFISK ARBEID Njord Kompetanse	Jon Esben Johnsen	948 71 810		1344 HASLUM
GULLSMED Opro Produkter AS emaljeverksted	Ole Petter/June Rasch-Olsen	22 17 50 50		0184 OSLO
HOTELL Bardu Hotell Mosjøen Hotell AS	Patricia Sørensen Bård Bergrem	77 18 59 40 75 17 11 55		9365 BARDU 8651 MOSJØEN
HYBLER/LEILIGHETER A/S Stortingsgt 28	Ole Fjellidal	22 01 20 40		0161 OSLO
KJØKKEN/INTERIØR E Import a/s	Tom Johansen	35 55 52 22	www.eimport.no	3915 PORSGRUNN
KRANER OG LØFTEUTSTYR Munck Cranes A/S	Ola Skrondal	915 99 605	ola.skrondal@munck-cranes.no	
MALERMESTER Velde's Malerservice og Fargehandel	Jan Erik Lima Velde	909 67 115	janerik@veldes.no	4276 VEDAVÅGEN
MURMESTER Hedmark Murmesterforretning A/S	Einar H. Hernes	62 81 49 23		2212 KONGSVINGER
REGNSKAP Administrasjon og Datatjenester AS Advis AS	Tor-Petter Stensland Viggo Bjørk	53 65 19 20 52 80 88 80	viggo.bjork@advis.no	5750 ODDA 5501 HAUGESUND
REISEBYRÅ Dønland Regnskapservice A/S	Arne-Kristian Dønland	77 60 69 30	aka@donland.no	9002 TROMSØ
REKLAME Oppland Arrangement AS	Anders Lunde	61 12 06 00	post@opplarr.no	2890 ETNEDAL
REKLAME Medieverket Haugesund Reklamebyrå	Trond Birk	52 70 93 40	trond@medieverket.no	5536 HAUGESUND

TORGET

ANNONSERING • ADRESSEFORANDRINGER •
OPPSIGELSER • ENDREDE PERSONDATA OSV. •

HENVENDELSE TORILL.SOLLI@ODDFELLOW.NO

BRANSJE/FIRMA RENSERI/VASKERI	KONTAKTPERSON	TELEFON	E-POST	POSTNUMMER
Marthes Renseri Trøndelag RØRLEGGER/VARMEPUMPER	Sivert Lian Opdahl	406 01 020	www.marthes.no	7000 TRONDHEIM/7500 STJØRDAL
Porsgrunn Rørleggerforretning A/S Tindeland Rør – Aut. Rørlegger Rørlegger Geir Sirnes AS SNEKKER	Jens-Petter Engh Arne W. Tindeland Christian Sirnes	35 93 09 00 971 81 350 52 80 60 70	firmapost@geir-sirnes.no	3917 PORSGRUNN 5500 HAUGESUND 5525 HAUGESUND
Jøndal & Hoff A/S STORKJØKKEN	Jan Jøndal	67 98 05 20		1472 FJELLHAMAR
Klovning Storkjøkken a/s STORKJØKKENUTSTYR	Jan Klovning	52 70 04 50	post@storkjokken.net	5519 HAUGESUND
Storkjøkkenservice a/s TANNLEGE	Kjell Bjørnar Wennevik	934 62 550	kjell@storkjokken-service.no	7725 STEINKJER
Tannlege MNFT Kristian Lunde TEKNISK GUMMI OG TRANSPORTBÅND	Kristian Lunde	22 83 05 10		0161 OSLO
Industrigummi TRAFIKKSKOLE	Kristian Hausken	52 83 80 95	gummihausken@gmail.no	4260 TORVASTAD
Gerds Trafikkskole a/s Andersen Trafikkskole TRYKKERI	Gerd Johnsen Freddy Andersen	51 89 31 90 901 01 645	gerd@gerds.no	4013 STAVANGER 5516 HAUGESUND
Nils Sund Boktrykkeri A/S UR/KLOKKER	Kjell Selvaag	52 70 33 70		5500 HAUGESUND
Lervik Ur AS	Knut J. Lervik	52 70 03 50	post@lervikur.no	5528 HAUGESUND

Opro Produkter AS kan lage merker av det meste: en skisse, en logo eller et bilde. Vi hjelper firmaer og andre aktører frem til en tilfredsstillende løsning. Så snart en stanse har blitt laget, står kunden fritt til å lage hva de vil: pins, mansjettknapper, anheng, skjorteknapper og så videre. Vi produserer det meste av Insignier til Odd Fellow Ordenen, og pleier et nært samarbeid med Odd Fellow Utstyr.

Ta kontakt for mer informasjon!
opro@opro.no

TRENGER DU NY LIVKJOLE? ELLER NYTT LOGEANTREKK?

Gjennom en av Europas ledende produsenter av livkjoler tilbyr vi et kvalitetsprodukt basert på de beste tilgjengelige materialer i 50 % ull og 50 % polyester. Vi leverer størrelsene 46, 48, 50, 52, 54, 56 og 58. Livkjolen kommer med sort vest og benklær direkte fra importør til kun kr **2.490,-** + porto og oppkravsgebyr. **Full bytte og returret.**

Bestill på: 24 timers ordreteltelefon: 62 52 86 66
Faks: 62 52 86 61 E-post: post@livkjole.no
Adresse: Livkjole.no, Postboks 6, 2301 HAMAR
www.livkjole.no

LIVKJOLE.NO
KVALITET TIL PRISBEVISSTE KUNDER

Livkjole.no drives og eies av TLC. © 2008-2013. TLC All rights reserved. TLC, Postboks 6, 2301 HAMAR

Artikler fra

ODD FELLOW UTSTYR

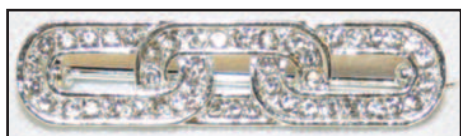
Art. nr. 11088
Gilde kuvertkaraffel
(4 stk. i pakken)
Kr. 720,-

Art. nr. 11032
Mansjettknapper
Kr. 850,-

Art. nr. 11033
Skjorteknapper
Kr. 825,-

Art. nr. 11089
Kjedeleddnål m/stener
Kr. 150,-

Art. nr. 11081
Handlenett
sort m/logo
Kr 70,-

Art. nr. 11085
Pashmina-sjal i ull/silke
m/kjedeledd
Kr 410,-

BESTILLINGSLISTE FOR ODD FELLOW UTSTYR:

Det tas forbehold om prisendringer. Ved bestillinger under kr 100,- tillegges et gebyr på 30,-. Porto tillegges.

Art. nr.	Betegnelse	Antall	Pris
10173	Flaggstang for bordflagg/vimpel		155,-
10176	Båttflagg/gjesteflagg		90,-
10177	Båtvimpel		90,-
11002	Regalieveske i kunstsinn		475,-
11010	Odd Fellow Historie Bind I		315,-
11020	Slipsnål sølv m/kjedeledd rød emalje		530,-
11025	Rødt slips i silke m/kjedeledd		135,-
11026	Sort slips i silke m/kjedeledd		135,-
11027	Hvit sløyfe for livkjole		155,-
11030	Slipslenke m/gull kjedeledd		1 385,-
11032	Mansjettknapper forgyllt, hvit emalje m/kjedeledd		850,-
11033	Skjorteknapper for livkjole forgyllt, hvit emalje m/kjedeledd		825,-
11035	Jakkemerke i gull, liten størrelse		515,-
11036	Jakkemerke sølv/forgyllt		185,-
11037	Belte i skinn m/kjedeledd på spennen		435,-
11038	Slipsklype		200,-
11039	Slipsnål sølv/emalje		530,-
11041	Rebekkafigur i glass		505,-
11042	Tresokkel til Rebekkafigur		50,-
11050	Rebekkaring gull m/emalje		2 325,-
11051	Lenkering for brødre (oppgi ringmål:)		2 415,-
11052	Lenkering for søstre (oppgi ringmål:)		1 700,-
For ringer er det ca. 4 ukers leveringstid			
11061	Hansker i skinn, hvite, str. 6 1/2, 7, 7 1/2, 8, 9, 9 1/2, 10 (str.)		180,-
11063	Vanter crepé, hvite, herre		158,-
11064	Hvite vanter one size		130,-
11065	Julekort m/konvolutter, pakke á 15 stk.		88,-
11066	Livkjoleskjorte, (str.)		675,-
11067	Hvit skjorte, (str.)		360,-
For skjorter kan det være opptil 8 ukers leveringstid			
11068	Paraply herre, sort m/kjedeledd		100,-
11069	Paraply dame, sort m/kjedeledd		100,-
11071	Oval hvit bildecad, m/lim bak, min. 10 stk.		10,-
11072	Oval hvit bildecad til bruk på innsiden av bilrute, min. 10 stk.		10,-
11074	Kalosjer for herrer, Moccasin, S, M, L, XL		286,-
11075	Kalosjer for herrer, Commuter, S, M, L, XL		286,-
11081	Handlenett m/kjedeledd		70,-
11082	PC skulderveske m/kjedeledd i rødt		390,-
11083	Krus m/kjedeledd i rødt		69,-
11084	Veskeholder m/kjedeledd		50,-
11085	Pashmina-sjal i ull/silke		410,-
11086	Piquet skjorte hvit m/kjedeledd i rødt, str. L, XL, XXL		190,-
11087	Piquet skjorte sort m/kjedeledd i gull, str. M, L, XL		190,-
11088	Gilde kuvertkaraffel 4-pk m/kjedeledd inngravert		720,-
11089	Kjedeleddnål m/stener		150,-
11092	Utredning om logesalen		25,-
11093	Utredning om leiren		25,-
11094	Odd Fellow Akademiets Årbok 2013		50,-

Navn:

Adresse:

Postnr.:

Telefon dagtid.:

ODD FELLOW UTSTYR

Stortingsgaten 28

0161 OSLO

Tlf.: 22 83 92 50

E-post: of.utstyr@oddfellow.no

KJÆRE LESER

For mange har Ordener noe alderdommelig, ja nær sagt musealt over seg. Det er helt riktig at Ordener er preget av noe tidløst. Men de har alltid sprunget ut av et høyst aktuelt behov i den tid de oppsto. Odd Fellow Ordenens røtter er dypt forankret i den fremvoksende industrialisme. Da gikk den gamle slektskulturen i oppløsning. Mennesker begynte sin vandring fra landsbygda til de store industribyene. England var den nye industrialismens store arnested. I byene skapte de nye innbyggerne nye nettverk som ikke minst skulle erstatte samholdet og den gjensidige solidaritet som gikk tapt ved flyttingen. I England fikk de først nettverkene navn som «friendly and fraternal societies». Etter hvert ble begrepet «lodge» mer vanlig.

I denne nye logestrukturen tok man med seg en ledelsesform med Overmester, Undermester, Sekretær, Skattmester og Kasserer. Denne ledelsesformen var en arv fra gilder, laug og societies, nettverk med århundregamle røtter.

Da Odd Fellow Ordenen ble overført til USA i 1819, ble denne velprøvede lederstrukturen med på lasset. Den viste seg å være svært effektiv i nye omgivelser. Etter hvert som Odd Fellow Ordenen vokste i USA og kom opp i om lag to millioner medlemmer omkring år 1900, var det også ganske voldsomme pengestrømmer som ble kanalisert gjennom Ordenen. Vi må her huske på at Ordenen for mange var selve trygghetsnettet ved sykdom, arbeidsløshet, flytting fra loge til loge og sted til sted, og for en familie ved et medlems død. Det har vært antydning at Odd Fellow Ordenens budsjetter i visse år var større enn budsjettene til USAs føderale regjering. I alle fall var Ordenen et gigantisk fordelingsmaskineri av velferdsgoder. Dette krevde selvfølgelig en sikker og kontrollerbar administrasjon fra bunn til topps i Ordenen. Den gamle og velprøvde lederstrukturen viste seg fortsatt å virke bra.

Da Ordenen kom tilbake til Europa og til Tyskland i 1870, ble det økonomiske trygghetsapparatet nedtonet og de etiske og personlighetsformende aspekter fremhevet. Denne «**europæiske transformasjonen**» fortsatte da Odd Fellow Ordenen kom til Danmark i 1878 og til Sverige i 1884. De sosiale forhold var ganske annerledes i Europa og i Norden enn i USA.

Odd Fellow Ordenen kom til Norge i 1898 og arbeidet med å danne egen Storloge kom i gang i slutten av første verdenskrig. Arbeidet ble avsluttet med institueringen av Den Norske Storloge 7. august 1920. Da var det bare én av de gamle hjelpeordningene igjen, den som vi i dag kjenner under betegnelsen Ordensmedlemmenes Begravelsesfond. Stor Sire Samuel Johnson var meget bevisst i sitt arbeid med å **nedtone fortidige hjelpeordninger** og la mye arbeid i å styrke Ordenens etiske og personlighetsformende profil.

Med dette har ikke påvirket sammensetningen av Embedskollegiene i loger og leire før godt ut i 2.000-tallet. Embedskollegiene har hatt den samme profil siden Ordenen kom til Norden i 1878.

Nå er det klare signaler om forandringer. De «administrative» embeder som Sekretær, Skattmester og Kasserer er under drøftelse. Den teknologiske utvikling skaper kompetansemessig og innholdsmessige forandringer i disse embedene. I Storlogemøtet 2014 falt det administrative Kassererembedet bort. Nå fremmes

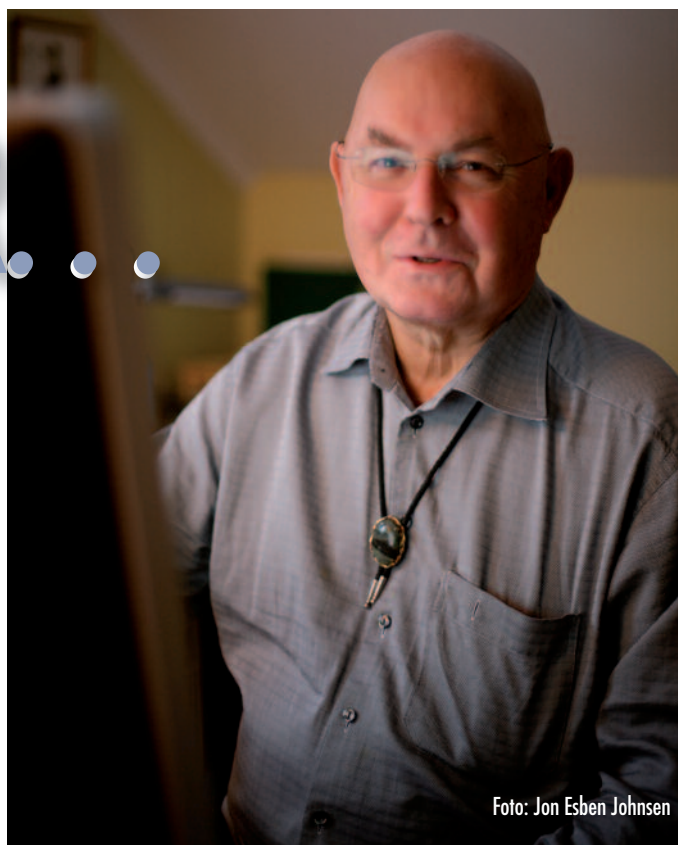

Foto: Jon Esben Johnsen

det ønskes om at det vi kan kalle rituelle og verdibærende embeder som Ceremonimester og Kapellan skal vektlegges sterkere. I Storlogemøtet 2014 ble det vedtatt at Ceremonimester fra 2015 skal velges. Kapellanembedet skal utredes. Dette kan i et mikroperspektiv ses på som rent praktiske forandringer. Men i et større perspektiv er de med på å betone hva Odd Fellow Ordenen egentlig er, nemlig en verdibærer og etisk impuls.

Det vi ser er ikke nedvurdering av de administrative funksjoner, men en erkennelse av at disse kan løses på annen måte enn tidligere. Ved å oppgradere embeder som står sentralt i Ordenens rituelle arbeid og i arbeidet med den etiske dannelsesprosess, profileres også Kollegiene i loger som verdibærere.

Flere jurisdiksjoner løfter nå frem de embedene som er sentrale aktører i Ordenens rituelle og etiske arbeid. Det er grunn til å tro at logens embeder som Ceremonimester og Kapellan vil få en stigende betydning og møte økende krav om kompetanse og kvalitet. Det er ingen grunn til å tro at dette ikke også vil forplante seg til leiren, selv om leirens embedsstruktur er annerledes sammensatt.

Skal Kollegiene avspeile hva Ordenens hovedanliggende er, må det også medføre forandring i Storlogens sammensetning. Storlogens valgkollegium er i dag sammensatt ut fra det likestillingsperspektiv som sto helt sentralt i 2001. Men selve funksjonsprofilen er den samme som den har vært siden Englandstiden før 1817. Det er grunn til å tro av vi vil få en drøftelse om hvordan Ordenens verdi-, etikk- og dannelsesperspektiv skal utmyntes i Storlogen. Den debatten bør vi bruke god tid på, og den er allerede igangsatt.

ODD FELLOW ORDENEN I NORGE:

DEN NORSKE STORLOGE:

Stor Sire Morten Buan
storsire@oddfellow.no
Søster Deputert Stor Sire Toril Grundtvig Skaugaard
strdepss@oddfellow.no
Bror Deputert Stor Sire Geir Småvik
brdepss@oddfellow.no
Søster Stor Sekretær Svanhild Sandem
strstorsekr@oddfellow.no
Bror Stor Sekretær Steinar Jansen
brstorsekr@oddfellow.no
Søster Stor Skattmester Vivi S. Uhre
strstorskrm@oddfellow.no
Bror Stor Skattmester Paal Østmoe
brstorskrm@oddfellow.no

KANSELLIET:

Kansellisekretær Helle Aandahl
Sekretær Torill Evjen Solli
Kansellimedarbeider Kjell Bakken
Sentralbord: 22 83 92 40
Odd Fellow Utstyr: 22 83 92 50
Epost: odd.fellow@oddfellow.no

DISTRIKTSLEDELSE REBEKKA DISTRIKTSRÅD:
Distrikt 1 Oslo, Akershus og Kongsvinger

DSS Elna Kjær Meyer
Mobil tlf 918 41 936

Distrikt 2 Sør-Rogaland

DSS Sissel Idland
Tlf 51 61 83 25

Distrikt 3 Bergen, Hordaland, Sogn og Fjordane

DSS Grethe Evelyn Isdahl
Mobil tlf 918 95 605

Distrikt 4 Sunnmøre

DSS Tone Kvammen
Mobil tlf 918 52 582

Distrikt 5 Telemark

DSS Britt Haagensen
Mobil tlf 977 34 139

Distrikt 6 Trøndelag

DSS Gerd Johanne Strømmen
Mobil tlf 976 66 388

Distrikt 7 Østfold

DSS Kari Lea
Mobil tlf 934 81 016

Distrikt 8 Vestfold

DSS Ingebjørg Nesje Jonassen
Mobil tlf 477 53 317

Distrikt 9 Haalogaland

DSS Vivi Skyrud Uhre
Mobil tlf 957 49 202

Distrikt 10 Hedmark og Oppland

(unntatt Kongsvinger)

DSS Lisbeth Kristin Wictorsen
Mobil tlf 930 53 296

Distrikt 11 Troms (unntatt Harstad)

DSS Sylvi Tollefsen
Mobil tlf 907 78 119

Distrikt 12 Finnmark

DSS Ann-Mari Pettersen
Mobil tlf 917 96 657

Distrikt 13 Salten

DSS Lillian Holstad
Mobil tlf 480 06 015

Distrikt 14 Vest-Agder

DSS Selle Marie Horntvedt
Mobil tlf 915 52 780

Distrikt 15 Buskerud og Asker

DSS Asgerd Winge
Mobil tlf 975 26 995

Distrikt 17 Nord-Trøndelag

DSS Inger Mari Fossum
Mobil tlf 911 46 497

Distrikt 18 Nordmøre og Romsdal

DSS Anne Grete Laugtug
Mobil tlf 478 32 407

Distrikt 19 Nord-Rogaland

DSS Margarethe Langfeldt
Mobil tlf 416 04 586

Distrikt 20 Helgeland

DSS Helga Vargdal
Mobil tlf 415 52 710

Distrikt 21 Oslo og omegn

DSS Karin Lilleskare
Mobil tlf 900 60 578

Distrikt 22 Aust-Agder

DSS Ingeborg Baust
Mobil tlf 924 21 803

Distrikt 23 Smaalenene

DSS Unni Beate Bergsland
Mobil tlf 995 76 078

Distrikt 24 Lofoten og Vesterålen

DSS Helene Holmøy
Tlf 76 12 22 83

DISTRIKTSLEDELSE ODD FELLOW DISTRIKTSRÅD:
Distrikt 1 Oslo, Akershus og Kongsvinger

DSS Per Arild Nesje
Mobil tlf 907 93 052

Distrikt 2 Sør-Rogaland

DSS Trygve Nils Vabekk Hjelle
Mobil tlf 908 99 399

Distrikt 3 Bergen, Hordaland, Sogn og Fjordane

DSS Hans Johan Landås
Mobil tlf 928 01 820

Distrikt 4 Sunnmøre

DSS Olav Hilmar Aass
Mobil tlf 905 14 928

Distrikt 5 Telemark

DSS Jan Strøm
Mobil tlf 911 42 910

Distrikt 6 Trøndelag

DSS Terje Selbo
Mobil tlf 924 03 361

Distrikt 7 Østfold

DSS Gunnar Gjølstad
Mobil tlf 952 82 259

Distrikt 8 Vestfold

DSS Dag Virik
Mobil tlf 995 70 702

Distrikt 9 Haalogaland

DSS Steinar Forsaa
Mobil tlf 411 03 188

Distrikt 10 Hedmark og Oppland

(unntatt Kongsvinger)
DSS Kolbjørn Hellum
Mobil tlf 901 29 211

Distrikt 11 Troms (unntatt Harstad)

DSS Svein Roar Simonsen
Mobil tlf 934 80 869

Distrikt 12 Finnmark

DSS Fred Davidsen
Mobil tlf 950 34 442

Distrikt 13 Salten

DSS Torbjørn Strand
Mobil tlf 906 66 195

Distrikt 14 Vest-Agder

DSS Hans Balchen
Mobil tlf 901 55 044

Distrikt 15 Buskerud og Asker

DSS Einar Kåre Longva
Mobil tlf 924 97 656

Distrikt 16 Sogn og Fjordane

DSS Leif Arne Midtbø
Mobil tlf 412 65 449

Distrikt 17 Nord-Trøndelag

DSS Odd Gunnar Nygård
Mobil tlf 909 17 887

Distrikt 18 Nordmøre og Romsdal

DSS Arne Dagfinn Reistadbakk
Mobil tlf 934 03 179

Distrikt 19 Nord-Rogaland

DSS Arild Sirevaag
Mobil tlf 977 22 254

Distrikt 20 Helgeland

DSS Jan Olav Mellingen

Mobil tlf 996 96 851

Distrikt 21 Oslo og omegn

DSS Morten Hallvard Søraa
Mobil tlf 906 66 469

Distrikt 22 Aust-Agder

DSS Tom Benkestok Schulz
Mobil tlf 916 25 964

Distrikt 23 Smaalenene

DSS Rolf Berg Nilsen
Mobil tlf 900 66 907

INTERNETT:

www.oddfellow.no

WEBMASTER:

Kjell Bakken Mob.: 905 88 196
webmaster@oddfellow.no

Odd Fellow Museum og Bibliotek:

Omvising i Museet eller et besøk i Biblioteket avtales med Stor Arkivar Knut Aslak Wickmann. Mobil: 911 53 714 eller storarkivar@oddfellow.no

NETTAVISEN:
Redaktør:

Erling Nordsjø Mob: 902 05 998
nettavisredaksjonen@oddfellow.no

UTENLANDSKE ODD FELLOW ADRESSER:

Odd Fellow Gruppen på Costa Blanca
Telefon: 00 34 96 68 64 782

Odd Fellow Gruppen på Torreviaja

Telefon: 00 34 96 57 10 125

Odd Fellow Gruppen på Gran Canaria

Telefon: 00 34 92 87 25 008

Broderloge Costa del Sol nr. 1

Telefon: 00 34 95 23 81 718

DE TRE KJELELEDD 2014
ODD FELLOW ORDENENS MAGASIN • 92. ÅRGANG

REDAKSJONEN

Redaktør:

Kjell-Henrik Hendrichs
hendrichs@asker.online.no
Mob.: 900 34 882

Layout/Foto/Prepress:

Jon Esben Johnsen
j-esjohn@online.no
Mob.: 948 71 810

Redaksjonssekretær:

Knut Aslak Wickmann
wickmann@getmail.no
Mob.: 911 53 714

Annonser og andre henvendelser:

Torill Evjen Solli
torill.solli@oddfellow.no
Tlf.: 22 83 92 40

Opplag:
21 200

Trykk:
UnitedPress Poligrafija corporation
Latvia

www.oddfellow.no

MARCUS AURELIUS – KEISER OG FILOSOF

Marcus ble født i 121 av rike foreldre, men ikke av keiserslekt. Slekten var ikke engang av gammel romersk rot, men spansk. Gutten viste ganske tidlig usedvanlige evner som selvstendig og etisk tenker. Så tydelig var dette at den aldrende keiser Hadrian kalte seksåringen Marcus for verissimus – den meget ærlige. At Marcus senere skulle bli keiser var en del av keiser Hadrians plan gjennom først å adoptere sin etterfølger, Titus Aurelius Antonius, som i sin tur adopterte Marcus Aurelius. Vi kunne kanskje tenke oss at Marcus ble hoppende glad for denne raske stigning til den enorme maktens høyer. Han ble derimot ganske nedslått over begivenheten og uttrykte bekymring over «de onder som nødvendigvis følger med den keiserlige makt.» Det skulle han få merke på kroppen. I hele hans nittenårige regjeringstid

fra år fra 161 til 180 var Romerriket plaget av en rekke alvorlige kriger, pest og katastrofer. Han som elsket det enkle filosofivet ble tvunget til å være kommanderende general. Skal vi plassere Marcus inn i noe filosofisk system, er stoicismen det nærmeste. Stoicismen fikk navnet fra bygning – Stoa Poikile – i Aten hvor filosofen Zenon fra Kypros grunnla retningen tidlig på 200-tallet før Kristus.

Stoicismen har mange avskygninger. Men den siden som ble spesielt fremhevet i den romerske varianten av stoicismen er spørsmålet om ytre og indre frihet. Med den ytre frihet tenkes det gjerne på at man er ubundet, uavhengig og uhemmet i alle bevegelser og handlinger. Det betyr at man i nesten alle forhold kan «gjøre som man vil» uten hensyn til andre og annet. I Fjodor Dostojevskijs roman «Brødrene Karamasov» sier staretzen Sosima følgende om den ytre frihet: «Verden har,

særlig i det siste, erklært frihetens herredømme. Men hva ser vi i denne friheten deres? Intet annet enn slaveri og selvutslettelse. For verden sier: Du har behov. Tilfredsstill dem, for du har samme retter som de rikeste og mektigste. Øk dine behov! Dette er den nye lære. I dette ser de friheten.»

Den indre frihet er en helt annen type. Mens du delvis kan arve den ytre frihet, kan den indre frihet ikke arves, men må erverves. Gjennom en langsom utvikling og foredling kan du erverve deg egenskaper som:

- visdom
- rettferdighet
- godhet
- sjelelig sunnhet

Den som har indre frihet, kan godt leve med ytre ufrihet. Et godt eksempel på dette er en av de vise i stoicismen, slaven Epiktet. Han var slave og eid av et annet menneske, altså etter alle målestokker et i det ytre ufritt menneske. Men han hadde en indre frihet som slaveeierne kunne misunne Epiktet.

Marcus Aurelius visste at han fremfor noen selv måtte arbeide på sin egen utvikling. Nettopp fordi personlig utvikling er noe man arbeider med for å erverve den, er det et selvarbeid. For nettopp å ha målestokker og hjelpemidler for dette, skrev han en dagbok som på norsk har tittelen: «Til meg selv». I en rekke små kapitler tar han opp område etter område hvor han gjennom erfaring har arbeidet på seg selv. Boken har vært flittig lest gjennom nærmere to tusen år, og leses og studeres jevnlig den dag i dag.

Å skaffe seg ytre frihet synes for mange å være å realisere seg selv materielt.

Å erverve seg indre frihet er ikke så ettertraktet i vår eksponerende tid. Men Odd Fellow Ordenen har gjennom årene uttrykt at dens sentrale mål er «to elevate the character of man» – å foredle den menneskelige karakter. Dette er et mål som var den bærende tanke hos Marcus Aurelius og som han så på som sitt livs praktisk-etiske prosjekt.

Derfor er Marcus Aurelius også en god læremester for Odd Fellows. Hans lille dagbok kunne godt være daglig lesning blant brødre og søstre.

Tekst: Kjell-Henrik Hendrichs